

EUGÈNE SCRIBE

STIKLINĖ VANDENS, arba PRIEŽASTYS IR PASEKMĖS

penkių veiksmų komedija, parašyta proza

Vertė

VERTĖJAS NEŽINOMAS

Veikėjai

Karalienė Ana

Marlboro hercogienė, jos favoritė

Henri de Sen Žanas, Bolingbroko vikontas

Mašamas, gvardijos vėliavininkas

Abigailė, hercogienės Marlboro pusseserė

Markizas de Torsi, Liudviko XIV pasiuntinys

Tompsonas, karalienės rūmų tarnas

Parlamento narys

*Veiksmas vyksta Londone Sen Džeimso rūmuose. Pirmieji keturi veiksmi – rūmų priimamajame.
Paskutinis veiksmas – karalienės apartamentuose.*

Pirmas aktorius scenoje turi stovėti pirmas žiūrovams iš kairės.

I VEIKSMAS

Scenoje vaizduojamas prabangus Sen Džeimso rūmų salonas. Galinėje sienoje durys. Šonuose dvi durys. Žiūrovams iš kairės stovi stalas su rašymo reikmenimis, iš dešinės apvalus staliukas viena koja.

I SCENA

Markizas de TORSI ir BOLINGBROKAS į sceną įeina žiūrovams iš kairės. MAŠAMAS miega krėslė šalia durų dešiniajame šone.

BOLINGBROKAS

Taip, pone markize, šis laiškas pasieks karalienę – prisiekiu Jums, aš tuo pasirūpinsiu – ir jis bus priimtas su visa derama pagarba didžiojo karaliaus pasiuntiniui.

Markizas de TORSI

Pasikliauju Jumis, pone de Sen Žanai. Jūsų sąžinei ir draugystei patikiu savo ir visos Prancūzijos garbę.

BOLINGBROKAS

Ir teisingai... Jums gali sakyti, kad Henri de Sen Žanas – laisvamanis ir švaistūnas, neramas ir aikštingo būdo, kad jis aistringas rašytojas, skandalingas oratorius... tebūnie... tačiau niekas neišdrįs kaltinti Henri de Sen Žano pardavus savo plunksną ar išdavus draugą.

Markizas de TORSI

Žinau tai ir Jūs esate vienintelė mano viltis!

II SCENA

BOLINGBROKAS, *miegantis* MAŠAMAS

O karo sėkme ir karalių nugalėtojų likime! Kad Liudviko XIV pasiuntinys negalėtų patekti į audienciją pas karalienę Aną!.. ir norėdamas įteikti diplomatinę notą turėtų veikti taip sumaniai ir paslaptinai tarsi tai būtų meilės reikalai... Vargšas markizas de Torsi...jei jo misija nepavyks...jis mirs!.. jis taip myli savo senąjį karalių... kuris vis dar tikisi garbingos ir šlovingos taikos... Senatvė – tai nusivylimų amžius...

MAŠAMAS *per miegus*

Ak! kokia ji graži!

BOLINGBROKAS

O, jaunystė... iliuzijų amžius... Štai jaunas karininkas miegodamas kraunasi turtus.

MAŠAMAS *taip pat*

Taip, aš tave myliu... ir mylėsiu visados!

BOLINGBROKAS

Vargšas jaunuolis – jis sapnuoja! O! bet juk tai jaunas Mašamas, tikrai, šitoj šaly vieni pažįstami...

MAŠAMAS *vis dar miegodamas*

Kokia laimė!.. koks nuostabus lobis!.. man to per daug!

BOLINGBROKAS *tapšnodamas jam per petį*

Jei jau taip, mano mielas, pasidalinkime!..

MAŠAMAS *stodamasis ir trindamas akis*

A!.. kas gi čia... mane pažadino ponas de Sen Žanas!

BOLINGBROKAS *juokdamasis*

Ir Jus nuskurdino!..

MAŠAMAS

Jūs, kuriam esu skolingas už viską!..Vargšas studentas, vargšas bajoras iš provincijos prieš dvejus metus pasimetęs Londone jau norėjau šokti į Temzę dėl to, kad pritrūkau dvidešimt penkių ginėjų, o Jūs man davėte du šimtus, kuriuos vis dar esu skolingas!..

BOLINGBROKAS

Po paraliais, mano mielas, norėčiau būti Jūsų vietoje ir mielai pasikeisčiau su Jumis...

MAŠAMAS

Kodėl gi?

BOLINGBROKAS

Nes esu skolingas šimtąkart daugiau.

MAŠAMAS

O dangau! kokia nelaimė!

BOLINGBROKAS

Tikrai ne!.. aš viso labo bankrutavęs...bet niekad dar nebuvo taip gerai nusiteikęs, toks linksmas ir laisvas... Per penkerius pačius ilgiausius savo gyvenimo metus, visko pertekęs ir besibodintis malonumais, aš prašvilpiau savo turtą... Gerokai teko paplušėti... O dvidešimt šešerių... viskas buvo baigta!..

MAŠAMAS

Ar gali būti?

BOLINGBROKAS

Greičiau niekaip negalėjau!.. Siekiant pataisyti mano padėtį, buvau apvesdintas su žavinga moterimi... su kuria neįmanoma gyventi... milijonas kraičio... ir lygiai tiek trūkumų bei kaprizų...

Kraitį grąžinau!.. ir nuo to man tik geriau!.. Mano žmona tiesiog blizgėjo karaliaus dvare, ji priklausė Marlboro partijai, prijautė vigams... tad aš, savaime suprantama, turėjau tapti toriu – puoliau į opoziciją ir už tai esu jai skolingas!.. skolingas jai už savo laimę! mat tą pačią dieną atsiskleidė mano gabumai ir pašaukimas! tai ir buvo tas penas, kurio taip trūko mano karštai ir apsnūdusiai sielai. Mūsų politinėse audrose, tribūnų škalvuose aš kvėpuoju, jaučiuosi puikiai it anglas jūreivis jūroje – tai mano namai, mano erdvė, mano stichija... Judėjimas – tai laimė!... poilsis – nelaimė... Jaunystėje, ir ypač santuokoje, dykaduoniaujant man, kaip ir Jums, tūkstantį kartų buvo kilusi mintis nusižudyti.

MAŠAMAS

Ar gali būti?

BOLINGBROKAS

Taip... tomis dienomis, kai tekdavo lydėti savo žmoną į pokylį!.. O dabar aš noriu gyventi! būtų gaila išeiti!.. neturiu tam laiko... sau nebeturiu nei minutės...bendruomenių rūmų narys ir turtuolis žurnalistas... rytais aš kalbu, vakarais – rašau... Bergždžiai vigų ministerija bando mus sutriuškinti savo pergalėmis, bergdžiai ji karaliauja Anglijoje ir Europoje... vienas su keliais draugais aš vis kovoju, o ramų laimėtojų miegą dažnai trikdo pralaimėjusieji... Kariuomenės priešakyje stovintis lordas Marlboro dreba prieš Henri de Sen Žano prakalbą ar straipsnį mūsų laikraštyje *Stebėtojas*. Už jo stovi princas Eugenijus, Olandija ir penki šimtai tūkstančių vyrų... Už manęs – Svifas, Prioras ir Aterburis. Jam – kardas, mums – spauda! ir vieną dieną pamatysime, kas iš tikrųjų laimės... Garsus goduolis maršalas nori karo, kuris alina valstybės iždą ir pripildo jo kišenę... aš noriu taikos ir pramonės, kuri geriau nei karinės pergalės užtikrins Anglijos klestėjimą. Štai ką turi suprasti karalienė, parlamentas ir visa šalis.

MAŠAMAS

Tai nelengva užduotis.

BOLINGBROKAS

Ne... nes brutalia fizine jėga ir pabūklų salvėmis iškovota pergalė visiems apsuka galvas ir niekam nėra netopteli, kad ją iškovojęs generolas gali būti kvailys, tironas ir apgavikas... o lordas Marlboro toks ir yra! ir aš tai įrodysiu... parodysiu, kaip jis vogčiomis kiša savo pergalingą leteną į valstybės išdą.

MAŠAMAS

Ak! Jūs taip nepasakysite...

BOLINGBROKAS

Aš tą parašiau...ir pasirašiau... straipsnis štai čia... jis pasirodys dar šiandien... ir aš kartosiu tai rytoj, poryt... kiekvieną dieną... juk yra balsas, kurį galų gale išgirsta visi, balsas, kuris skamba garsiau nei trimitai ir būgnai... tai tiesos balsas!.. Tačiau atleiskite... įsijaučiau tarsi stovėdamas parlamente ir verčiu Jus klausytis paskaitos apie politiką, Jus, jaunas drauge, puoselėjantį visai kitokias svajones... svajones apie meilę ir turtus.

MAŠAMAS

Iš kur tai sužinojote?

BOLINGBROKAS

Iš Jūsų paties!.. Pabudęs Jūs, ko gero, labai diskretiškas, tačiau perspėju – miegodamas toks tikrai nesate.

MAŠAMAS

Ar gali būti?

BOLINGBROKAS

Girdėjau, kaip sapne sveikinate save su laime, turtais ir man galite nesibaimindamas pasakyti, kuriai kilmingai damai turite už visa tai dėkoti.

MAŠAMAS

Aš?

BOLINGBROKAS

Na, nebent tai būtų manoji!.. tokiu atveju, nieko Jūsų neklausiu!.. aš viską suprantu...

MAŠAMAS

Jūs klystate! nepažįstu jokios kilmingos damos! Bet pripažįstu, kad kažkas slapčiomis ėmėsi mane globoti... mano tėvo draugas... galbūt Jūs?..

BOLINGBROKAS

Tikrai ne...

MAŠAMAS

Vis dėlto Jūs esate vienintelis, kurį galėčiau tuo įtarti. Nors esu beturtis našlaitis, tačiau sūnus drąsaus bajoro, žuvusio mūšio lauke, tad leidau sau prašyti vietos karalienės rūmuose – visas sunkumas buvo patekti pas Jos didenybę ir įteikti savo prašymą. Ir vieną dieną, kai buvo atidaromas parlamentas, aš drąsiai veržiausi pro jos karietą apsupusią minią, buvau jau beveik prie pat, kai kažkoks didikas, kurį stumtelėjau, atsisuko ir manydamas turįs reikalą su studentu – kad spriegs man į nosį.

BOLINGBROKAS

Nejtikėtina!

MAŠAMAS

Taip, pone... man prieš akis vis dar stovi ta akiplėšiška ir pašaipei jo mina... matau jį kaip gyvą ir atpažinčiau tarp tūkstančių, o jei kartais vėl susitiktume...Tačiau tą akimirką minia mus išskyrė ir nubloškė mane prie karalienės karietos, kuriai aš įteikiau savo prašymą... penkiolika dienų nesulaukiau jokio atsakymo. Ir galų gale iš Jos didenybės gaunu kvietimą į audienciją!.. Jūs nutuokiate, kaip skubėjau į rūmus, pasipuošęs geriausiais savo aprėdais, ir dėl tam tikrų priežasčių – pėsčiomis. Jau buvau beveik vietoje, kai likus vos dviem žingsniams iki Sen Džeimso rūmų, priešais balkoną, kuriame stoviniavo gražiosios dvaro damos, pro šalį lekiantis kinkinys aptaškė nuo galvos iki kojų mane ir mano atlasinį apsiaustą, kurį vienintelį teturėjau...ir, lemties ironija, karietos duryse išvydau... tą patį tipą, tą vyrą, spriegusį man sprigtą... ir jis vėl juokėsi... Ak! Įsiutęs puoliau jį vytis, tačiau kinkinys nudardėjo tolyn, o aš širsdamas ir nusiminęs grįžau į savo kuklią buveinę, pražiopsojęs audienciją.

BOLINGBROKAS

Ir turtus!

MAŠAMAS

Visai ne! Kitą dieną nepažįstamas asmuo atsiuntė man prabangų rūmų apdarą, o dar po kelių dienų pasiūlė ir vietą, kurios prašiau karalienės tarnyboje. Išstarnavęs ten vos tris mėnesius gavau tai, ko

troškau labiau už viską pasaulyje – vėliavininko laipsnį gvardijoje.

BOLINGBROKAS

Iš tiesų! Ir Jūs neturite nė menkiausio įtarimo, kas galėtų būti tas paslaptinis globėjas?

MAŠAMAS

Visiškai jokio!.. Jis mane užtikrina dėl savo palankumo, jei ir toliau būsiu to vertas... Daugiau ir prašyti negalėčiau... tik mane trikdo ir neramina tai... kad jis draudžia man vesti...

BOLINGBROKAS

A! Štai kas!..

MAŠAMAS

Be abejo, baimindamasis, kad tai nepakenktų mano karjerai.

BOLINGBROKAS *juokdamasis*

Ir tai vienintelė mintis, kurią Jums sukėlė šis draudimas?

MAŠAMAS

Be jokios abejonės.

BOLINGBROKAS *taip pat*

Et, mano mielas drauge, kaip buvęs karalienės pažas ir naujasis gvardijos vėliavininkas Jūs pasižymite bibliniu nekaltumu!

MAŠAMAS

Kaip tai?

BOLINGBROKAS *taip pat*

Tai kad šis nepažįstamas globėjas iš tiesų yra globėja...

MAŠAMAS

Iš kur tokios mintys!

BOLINGBROKAS

Jumis susidomėjusi kažkokia kilminga dama...

MAŠAMAS

Ne, pone... ne, tai nejmanoma!

BOLINGBROKAS

O kas čia keisto?.. Mūsų žavioji valdovė, karalienė Ana, yra didžiai gerbtina ir romi asmenybė, kuri karališkai... norėjau pasakyti – be galo!...nuobodžiauja, tačiau jos rūmuose linksmybių netrūksta!.. visos mūsų ledi turi savo mažuosius protežė – jaunos malonius karininkus, kurie nė kojos nekeldami iš Sen Džeimso rūmų pasiekia aukštų karinių laipsnių.

MAŠAMAS

Pone!..

BOLINGBROKAS

Sėkmė pelnyta asmeniniais privalumais tik dar labiau glosto savimeilę.

MAŠAMAS

Ak! Tai įžeidimas... jei tik žinočiau...

BOLINGBROKAS *eidamas atsisėsti prie stalo kairėje.*

Antra vertus... aš galiu ir klysti, galbūt tai tikrai koks nors didikas, Jūsų tėvo draugas... leiskite įvykiams tekėti sava vaga... plaukite pasroviui... Et! jei Jums lieptų tuoktis... tada taip... tačiau Jums draudžia... akivaizdu, kad tai ne priešas... visai ne... ir jam paklusti nėra juk taip sunku...

MAŠAMAS *stovėdamas šalia krėslo, kuriame sėdi Bolingbrokas*

Ir vis dėlto sunku... jei mylite... jei esate mylimas...

BOLINGBROKAS

Dabar suprantu!.. Jūsų sapnas! mergina, kurią ką tik sapnavote?

MAŠAMAS

Taip, pone... pati mieliausia, pati gražiausia mergina visame Londone, kuri neturi nieko... kaip ir aš... tik dėl jos trokštu garbės ir turtų... prieš ją vesdamas, noriu praturtėti.

BOLINGBROKAS

Jūs dar ne kažink kiek pažengęs šioje srityje...o ji?

MAŠAMAS

Dar mažiau!.. našlaitė, kaip ir aš, ji dirbo pardavėja turtingo juvelyro... meistro Tomvudo krautuvėje...

BOLINGBROKAS

O! Dieve mano!..

MAŠAMAS

Kuris neseniai bankrutavo... Ji liko be vietos ir be pajamų.

BOLINGBROKAS *stodamasis*

Tai juk mažoji Abigailė...

MAŠAMAS

Jūs ją pažįstate?

BOLINGBROKAS

Po paraliais, mano žmonai gyvai esant... norėjau pasakyti, kai ji dar gyveno šalia manęs... aš buvau ištikimas Tomvudo krautuvės lankytojas... mano žmona dievino deimantus, o aš – juvelyro pardavėją. Jūs teisus, Mašamai, mergina žavi, naivi, maloni, dvasinga...

MAŠAMAS

É! Jūs taip apie ją kalbate... ar tik nebūsate kadaise jos įsimylėjęs?..

BOLINGBROKAS

Aštuonias dienas! Galėjau ir ilgiau! jei nebūčiau pamatęs, kad veltui švaistau laiką... o jo neturiu tiek, kad galėčiau švaistyti...ypač dabar...tačiau šiai merginai vis dar jaučiu... tikrą draugiškumą. Ir štai pirmas kartas, kai gailiuosi... ne, ne to, kad praradau savo turtus, bet to, kad juos taip prastai panaudojau... juk būčiau galėjęs jums padėti...būčiau jus sutuokęs...tačiau dabar – vien tik skolos, iš po žemių lendantys kreditoriai...ir ateityje nė menkiausios vilties...visi šeimos turtai atitenka mano pusbroliui Ričardui Bolingbrokui, kuris neturi jokio noro man jų palikti, nes, nelaimei, yra dar jaunas ir laikosi kuo puikiausiai, kaip ir visi kvailiai...bet galbūt galėtume rūmuose... surasti Abigailei...

MAŠAMAS

Apie tai ir aš galvojau... kompanionės vietą pas kokią nors kilmingą damą, kuri nebūtų labai valdinga ar pasipūtusi...

BOLINGBROKAS *purtydamas galvą*

Tokią rasti bus sunku.

MAŠAMAS

Aš galvojau apie hercogienę Nortumberland, kuri, kalbama, ieško skaitytojos.

BOLINGBROKAS

Gal ir neblogai, ji viso labo mirtinai nuobodi.

MAŠAMAS

Ir patariau Abigailei šiandien iš pat ryto prisistatyti hercogienei, tačiau vien tik pagalvojusi apie karalienės rūmus ji ima drebėti iš baimės.

BOLINGBROKAS

Nesijaudinkite... tikėdamasi čia išvysti Jus...ji ateis... ir žiūrėkite... žiūrėkite... pone gvardijos karininke, ką aš Jums sakiau?... štai ir ji.

III SCENA

BOLINGBROKAS, ABIGAILĖ, MAŠAMAS

ABIGAILĖ

Ponas de Sen Žanas!..

(Ji atsisuka į Mašamą ir ištisia jam ranką).

BOLINGBROKAS

Tas pats, mano miela mergaite, o jūs tikrai būsite gimusi po laiminga žvaigžde!.. pirmą kartą atėjusi į rūmus sutinkate čia net du draugus!.. itin retas atvejis šioje šalyje!..

ABIGAILĖ *linksmi*

Taip, Jūs teisus, tikrai, aš – laimės kūdikis!.. ypač šiandien...

MAŠAMAS

Tad Jūs nusprendėte prisistatyti hercogienei Nortumberland!

ABIGAILĖ

Jūs nežinojote! man pranešė, kad toji vieta jau užimta...

MAŠAMAS

Ir dėl to esate tokia linksma?

ABIGAILĖ

Tai kad aš turiu kitą!.. manau, kur kas geresnę... už ją esu dėkinga...

MAŠAMAS

Kam gi?

ABIGAILĖ

Atsitiktinumui.

BOLINGBROKAS

Gal ir neblogai!..tai pats patogiausias ir nereikliausias globėjas.

ABIGAILĖ

Įsivaizduokite, kad tarp gražių damų, kurios lankėsi meistro Tomvudo krautuvėje buvo viena itin maloni, itin žavinga, kuri pirkdama visuomet kreipdavosi į mane... ir perkant deimatus... kaip žinoma, užsimezga pokalbis...

BOLINGBROKAS

O panelė Abigailė puikiai palaiko pokalbį...

ABIGAILĖ

Man atrodė, kad šios damos santuoka nėra labai laiminga... kad savo namuose ji yra vergė, mat dažnai atsidusdama kartodavo... Ak! mano mažoji Abigaile, kokia Jūs čia laiminga, darote tai, ką norite... Jei galima taip sakyti... aš, pririšta prie to prekystalio ir negalinti nuo jo nė per žingsnį pasitraukti... poną Mašamą matydavau tik sekmadieniais po mišių, jei jis nebudėdavo rūmuose... Ir vieną dieną... maždaug prieš mėnesį gražioji ponė užsigeidė mažulytės itin skoningos auksinės saldaininės... kone už dyką... vos trisdešimt ginėjų!..Tačiau ji buvo pamiršusi savo piniginę...ir aš sakau – mes atsiųsime šį papuošalą miledi į rūmus... O miledi, kurią, rodės, trikdė toks pasiūlymas, niekaip nesiryžo nurodyti savo rūmų, be abejo, dėl vyro... kuriam ji nenorėjo sakyti... juk yra tokių kilmingų damų, kurios nieko nesako savo vyrams... ir aš sušukau – pasilikite, pasilikite ją miledi, aš viską sutvarkysiu. Jūs malonėsite laiduoti už mane? – paklausė ji, žaviai šypsodamasi... Puiku, aš sugrįšiu!.. Deja, nieko panašaus, ji negrįžo...

BOLINGBROKAS *juokdamasis*

Kilmingoji dama tebuvo apgavikė.

ABIGAILĖ

To ir bijojau... nes prabėgo mėnuo... Pono Tomvudo reikalai ėmė prastėti, o tas trisdešimt ginėjų, už kurias laidavau, buvau skolinga jam... tiksliau – jo kreditoriams...Be galo krimtausi, tačiau už nieką pasaulyje nebūčiau galėjusi to prisipažinti... bevelijau parduoti viską, ką turėjau... pačias gražiausias savo sukneas, net ir tą, kuri, visi sako, man labai tinka.

BOLINGBROKAS

Labai gerai.

MAŠAMAS

Ir su kuria Jūs esate dar gražesnė, jei tai įmanoma.

ABIGAILĖ

Dėl to man ir buvo taip sunku apsispręsti... O kai galiausiai pasiryžau... vakar vakare netikėtai prie durų sustoja karieta, iš jos išlipa ponis – tai buvo miledis... Ją užlaikę reikalai, apie kuriuos būtų tekę ilgai man pasakoti... be to, ji negalėjusi išeiti iš namų kada panorėjusi... ir vis dėlto ji bevelijusi pati atvykti ir atsiskaityti... Bekalbėdama ji pastebėjo ašaras mano akyse, nors ir skubiai nusivaliau jai atvykus. Todėl teko papasakoti ir apie savo nelaimę, ir savo padėtį bei sunkumus, su kuriais susidūriau... ji buvo tokia gera...o aš taip sielvartavau!.. Išklojau jai viską, tik neprasitariau apie poną Mašamą... ir sužinojusi, kad šį ryt ketinau prisistatyti hercogienei Nortumberland... ji tarė man – Neikite ten, Jūs būsite labai nelaiminga...be to, ta vieta jau užimta... Tačiau aš, miela mažyle, aukštuomenėje ir karalienės rūmuose laiku gan didelę tarnybą, kur, nelaimei, ne visada esu šeimininkė... nesvarbu, aš Jums parūpinsiu vietą... ar malonėsite ją priimti?.. Mečiausi jai į glėbį, sakydama – patikiu Jums savo gyvenimą ir save... niekada Jūsų nepaliksiu, dalinsiuosi Jūsų vargais ir sielvartu... Puiku, – susijaudinusi tarė ji, – prisistatykite rytoj į karalienės rūmus ir teiraukitės ponios šiuo vardu. Ant prekystalio ji užrašė kelis žodžius lapelyje, kurį pasiėmiau ir atsinešiau... ir štai aš čia...

MAŠAMAS

Tikrai labai keista...

BOLINGBROKAS

O tas raštelis, ar galite jį parodyti?

ABIGAILĖ *duodama jam raštelį*

Taip, žinoma...

BOLINGBROKAS *šypsodamasis*

O! o! Vien tik iš jos gerumo galėjau įspėti... (*Abigailei*) Šį raštelį Jūsų akivaizdoje parašė naujoji globėja?

ABIGAILĖ

Taip, tikrai... Galbūt atsitiktinai pažįstate šį raštą?

BOLINGBROKAS *šaltai*

Taip, mano mergaite... tai karalienės raštas.

ABIGAILĖ *džiugiai*

Karalienės!.. ar gali būti?

MAŠAMAS *taip pat*

Karalienė Jums siūlo vietą savo svitoje... ir globą!.. ir draugystę!.. Jūsų padėtis užtikrinta visiems laikams!

BOLINGBROKAS *atsistodamas tarp jų dviejų*

Minutėlę, mano draugai, minutėlę... dar per anksti džiūgauti!

ABIGAILĖ

Man pažadėjo karalienė, o karalienė savo rūmuose yra viršiausia!

BOLINGBROKAS

Tik ne šioji... Ji švelni ir geros širdies, tačiau silpna ir neryžtinga, nedrįstanti priimti sprendimų, nepaklaususi aplinkinių nuomonės, tad neišvengiamai turėjo patekti savo patarėjų ir favoritų įtakon – ir šalia jos atsirado tvirtos valios moteris, ryžtinga ir įžūli, turinti skvarbią ir nuovokią akį, kuri mato tiksliai ir taiko aukštai!.. tai ledi Čerčil, Marlboro hercogienė, geresnė generolė nei jos vyras, turinti daugiau apsukrumo nei šis drąsos, daugiau ambicijų nei šis godumo, tikresnė karalienė nei pati jos valdovė, kuriai vadovauja ir kurią valdo savo ranka... ši ranka ir laiko skeptrą.

ABIGAILĖ

Tad karalienė labai myli šitą hercogienę?

BOLINGBROKAS

Tiesiog neapkenčia!.. vadindama geriausia savo drauge!.. o ši geriausia draugė atsako tuo pačiu!

ABIGAILĖ

Tad kodėl karalienė nenutraukia ryšių su ja... kodėl ji pasiduoda nekenčiamon įtakon?

BOLINGBROKAS

Tai, mano mergaite, kur kas sunkiau paaiškinti... Mūsų šalyje... Anglijoje – ir Mašamas tai patvirtins – valdo ne karalienė, o dauguma ir už vigų partijos, kuriai vadovauja Marlboro, stovi ne tik kariuomenė, bet ir parlamentas!.. Jie sudaro daugumą! O karalienė Ana, kurios šlovingas valdymas taip giriamas, yra priversta taikstyti su jai nepatinkančiais ministrais, su ją kankinančia favorite ir su draugais, kurie jos nemylė. Dar daugiau... karalienė beveik priversta lankstyti išdidžiai hercogienei ir dėl savo širdies reikalų, pačių karščiausių troškimų, mat karalienės broliui, paskutiniajam Stiuartui, kuriuos tauta ištrėmė, į Angliją bus leista grįžti tik parlamentui priėmus įstatymą, o tai gali tik dauguma, taigi – Marlboro partija ... Hercogienė tai pažadėjo...todėl viskas vyksta pagal jos valią. Paskirta karalienės rūmų valdytoja, ji įsakinėja, vadovauja, priima sprendimus, skirsto postus, tad karalienės pasirinkimas be jos žinios gali sukelti įtarumą, pavydą, galbūt net pasipriešinimą. Todėl, mano draugai, karalienė šiandien man atrodo labai drąsi, o Abigailės paskyrimas dar abejotinas!

ABIGAILĖ

Ak! jei tik dėl to... jei tai priklauso tik nuo hercogienės, nesijaudinkite... aš turiu šiokią tokią viltį!

MAŠAMAS

Kokią?

ABIGAILĖ

Esu tolima jos giminaitė.

BOLINGBROKAS

Jūs, Abigaile?

ABIGAILĖ

Taip, aš... dėl mezalianso! Jos pusbrolis, vienas iš Čerčilių, su savo kilmingąja šeima susipyko veddamas mano motiną.

MAŠAMAS

Ar gali būti?.. Hercogienės giminaitė!

ABIGAILĖ

Tolima giminaitė... ir dar niekada nesu jai prisistačiusi, mat kadaise ji atsisakė priimti ir pripažinti mano motiną... tačiau aš... vargšė mergina...kuri jos prašys tik nekenkti... tik neprieštarauti karalienės valiai...

BOLINGBROKAS

Tai ne priežastis... Jūs nepažįstate hercogienės... Tačiau bent šįkart galėsiu Jums pasitarnauti ir tai būtinai padarysiu... net jei dėl to užsitraukčiau jos neapykantą!

ABIGAILĖ

Ak! Koks Jūs geras!

MAŠAMAS

Ir kaip mes Jums atsidėkosime!

BOLINGBROKAS

Draugyste.

ABIGAILĖ

Tai taip mažai!

BOLINGBROKAS

To pakanka!... man, politikui... kuris niekuo netiki... (*Gyvai*) Jūsų draugyste tikiu ir pasitikiu!.. (*Imdamas jiems už rankų*). Nuo šiol... mes pulsime ir ginsimės kartu, nuo šiol mes – sąjunga!

ABIGAILĖ *šypsodamasi*

Pavojinga sąjunga!

BOLINGBROKAS

Galbūt pavojingesnė nei Jūs manote ir, dangui padedant, šiandien bus puiki diena! Laimėti dvi pergales!.. Abigailės vieta... ir kitas, mano širdžiai brangus reikalas... laiškas, kurį šįryt bet kokia kaina norėčiau perduoti karalienei tiesiai į rankas... vis dar ieškau kaip...Et! jei tik Abigailė jau tarnautų! Jei ji būtų priimta tarp Jos didenybės moterų, visi mano laišakai pasiektų tikslą, aplenkdami hercogienę.

MAŠAMAS *gyvai*

Tik tiek? Tai galiu padaryti ir aš.

BOLINGBROKAS

Ar gali būti!

MAŠAMAS

Kiekvieną rytą dešimtą valandą – o tai jau visai netrukus – Jos didenybei per pusryčius atnešu...
(*Imdamas žurnalą nuo stalo dešinėje*) *Elegantiškosios aukštuomenės ir madingų žmonių žurnalą*,
kurį ji peržvelgia gerdama arbatą. Karalienė pasižiūri graviūras ir kartais paprašo manęs balsu
paskaityti straipsnius apie pobūvius ir rautus.

BOLINGBROKAS

Nuostabu!.. kokia laimė, kad valdovė skaito *Madų žurnalą*...tai vienintelis, kuris jai dar leidžiamas...
(*Kišdamas laišką po žurnalo viršeliu*). Markizo laiškas tarp pūstų suknių ir blizgučių... o jei jau
pradėjome...

(*Traukdamas iš kišenės kitą laikraštį*)

ABIGAILĖ

Ką Jūs darote?

BOLINGBROKAS

Po viršeliu kišu laikraščio *Stebėtojas* egzempliorių. Jos didenybė sužinos, ką rašome apie Marlboro
hercogą ir hercogienę... šioji ir visas dvaras pasipiktins... tačiau karalienei tai suteiks kelias
akimirkas malonumo... kurio jai tenka tiek mažai!.. Muša dešimtą, eikite, Mašamai... eikite!

MAŠAMAS *išeidamas pro duris dešinėje*

Pasikliaukite manimi!

IV SCENA

ABIGAILĖ, BOLINGBROKAS

BOLINGBROKAS

Matote! Trišalė sąjunga jau duoda vaisius... Mašamas mus saugo ir mums padeda!

ABIGAILĖ

Jis! Galbūt!.. bet aš galiu padėti taip mažai.

BOLINGBROKAS

Nereikia niekinti mažų dalykų – tai visų didžiųjų pradžia!.. Galbūt Jūs, kaip ir visi, galvojate, kad politinių katastrofų, revoliucijų, imperijų žlugimo priežastys yra rimtos, gilios ir svarbios... Netiesa!

Valstybes pavergia ir joms vadovauja herojai, didūs žmonės, tačiau visus juos valdo aistros, įgeidžiai, tuštybė, o tai – patys menkiausi ir niekingiausi dalykai. Jūs, ko gero, nė neįtariate, kad šiuo metu Europą siaubiantis karas kilo dėl Trianono rūmų lango, kurį Liudvikas XIV sukritikavo, o Luvua gynė! Dėl įžeistos dviršio tuštybės karalystę ištiko negandos, o ją išgelbės galbūt dar menkesnės priežastys. Ir neieškant taip toli... aš, su Jumis kalbantis Henri de Sen Žanas, kuris iki dvidešimt šešerių buvo laikomas puošėiva, lengvabūdžiu, negebančiu užsiimti rimtais reikalais... ar žinote, kaip staiga tapau politiku, kaip patekau į bendruomenių rūmus, prie valstybinių reikalų, į ministeriją?

ABIGAILĖ

Ne, tikrai ne.

BOLINGBROKAS

Tai štai! mieloji, aš tapau ministru, nes mokėjau šokti sarabandą, o valdžios netekau, nes susirgau sloga.

ABIGAILĖ

Ar gali būti?

BOLINGBROKAS *žiūrėdamas į karalienės apartamentų pusę*

Papasakosiu Jums viską kitą kartą, kai turėsime daugiau laiko. O dabar! nenuilsdamas įnirtingai ginu savo poziciją nugalėtųjų gretose.

ABIGAILĖ

Ir ką Jūs galite padaryti?

BOLINGBROKAS

Laukti ir tikėtis!

ABIGAILĖ

Kokios nors didelės revoliucijos?..

BOLINGBROKAS

Tikrai ne jos...labiau atsitiktinumo... likimo įgeidžio... smilties, kuri pargriautų nugalėtojo vežimą.

ABIGAILĖ

Toji smiltis, ar negalite jos sukurti?

BOLINGBROKAS

Ne...tačiau jei pamatysiu ją, galiu pastumti po ratu... Talentas yra ne lenktyniauti su Apvaizda ir kurti įvykius, o jais pasinaudoti. Kuo nereikšmingesni jie atrodo, tuo, mano nuomone, rimtesnės pasekmės gali sukelti... menki įvykiai – svarbios pasekmės... tokia mano sistema... tikiu ją, o rezultatus ir pati pamatysite.

ABIGAILĖ *žiūrėdama į atsiveriančias duris*

Tai Mašamas grįžta!

BOLINGBROKAS

Ne... kur kas geriau!.. tai triumfuojanti išpuikėlė hercogienė...

V SCENA

ABIGAILĖ, BOLINGBROKAS, HERCOGIENĖ

ABIGAILĖ *pusbalsiu, žiūrėdama į dešinę, į galerijos pusę, iš kur turėtų pasirodyti hercogienė.*

Ką! Tai Marlboro hercogienė?..

BOLINGBROKAS *taip pat*

Jūsų pusseserė... ne kas kitas...

ABIGAILĖ

Nepažįstu jos, bet esu ją mačiusi... krautuvėje (*Į šoną, žiūrėdama, kaip hercogienė artinasi*). O! taip... ši kilminga dama neseniai buvo atvykusi pirkti raištelių su deimantais.

HERCOGIENĖ *priartėja skaitydama laikraštį, pakelia akis ir pamato Bolingbroką, su kuriuo pasisveikina*

Pone de Sen Žanai!

BOLINGBROKAS

Tas pats, ponio hercogienė, šią akimirką galvojęs apie Jus.

HERCOGIENĖ

Dažnai suteikiate man šią garbę ir nuolatinės Jūsų atakos...

BOLINGBROKAS

Tai vienintelis būdas priminti tamstai apie save.

HERCOGIENĖ *rodydama laikraštį, kurį laiko rankoje.*

Būkite tikras, pone, pažadu – šiandieninio Jūsų numerio nepamiršiu.

BOLINGBROKAS

Jūs teikėtės perskaityti...

HERCOGIENĖ

Pas karalienę, iš kurios kaip tik grįžtu...

BOLINGBROKAS *sunerimęs*

A! pas ją...

HERCOGIENĖ

Taip, pone! Budintis gvardijos karininkas ką tik atnešė *Madingų žmonių žurnalą*...

BOLINGBROKAS

Su kuriuo neturiu nieko bendro...

HERCOGIENĖ *pašaipiai*

Žinau! Jūsų valdymo era jau seniai baigėsi! Tačiau po šio žurnalo viršeliu, šalia jūsų laikraščio buvo įkištas ir markizo de Torsi laiškas...

BOLINGBROKAS

Skirtas karalienei...

HERCOGIENĖ

Būtent todėl jį ir perskaičiau.

BOLINGBROKAS *pasipiktinęs*

Ponia!..

HERCOGIENĖ

Tokios mano pareigos! Kiekvienas laiškas pirmiausia turi patekti į Jos didenybės rūmų valdytojos rankas. Štai Jūs ir įspėtas, pone, ir kai išeis kokia nors epigrama prieš mane ar palankus atsiliepimas, kuriuos būtinai norėsite man parodyti, tereiks juos atsiųsti karalienei – tai vienintelis būdas, kad juos perskaityčiau!

BOLINGBROKAS

Įsidėmėsiu tai, ponია, bet karalienė bent susipažino su markizo pasiūlymais – tai viskas, ko norėjau.

HERCOGIENĖ

Čia Jūs ir klystate... aš juos perskaityčiau... to pakako... toliau šį klausimą išsprendė ugnis.

BOLINGBROKAS

Kaip tai, ponია...

HERCOGIENĖ *lenkdamasi jam ir ruošdamasi išeiti pamato Abigailę, kuri buvo likusi stovėti scenos gilumoje.*

Kas ši daili mažylė, taip kukliai stovinti kamputyje... kuo ji vardu?

ABIGAILĖ *prisiartindama ir nusilenkdama*

Abigailė.

HERCOGIENĖ *iš aukšto*

A! Gražioji auksakalio pardavėja!.. Taip, tikrai... atpažįstu ją... Ji išties nebloga, šioji mažylė... Tai apie šią merginą man kalbėjo karalienė?

ABIGAILĖ *gyvai*

Ak! Jos didenybė teikėsi apie mane užsiminti..

HERCOGIENĖ

Palikdama man nuspręsti – priimti Jus ar ne... Ir kadangi šis paskyrimas priklauso nuo manęs vienos... pažiūrėsiu... išnagrinėsiu šį klausimą nešališkai ir teisingai.

BOLINGBROKAS *į šoną (kai hercogienė kreipėsi į Abigailę, Bolingbrokas pasitraukė į scenos galą ir dabar eina į scenos priekį žiūrovams iš dešinės: Abigailė, hercogienė, Bolingbrokas)*

Mes žuvę!

HERCOGIENĖ

Jūs suprantate, panele, kad reikia būti aukštos kilmės.

BOLINGBROKAS *eidamas artyn*

Ji yra.

HERCOGIENĖ *nustebusi*

O! ponas domisi šia jauna būtybe!..

BOLINGBROKAS

Iš to, kaip maloniai su ja kalbatės, maniau, būsite supratusi.

HERCOGIENĖ

Taigi, mielai būčiau ją priėmusi, tačiau norint stoti tarnybon pas karalienę reikia būti kilusiam iš garbingos šeimos.

BOLINGBROKAS

Būtent tuo ji ir pasižymi!..

HERCOGIENĖ

Tuo dar reikia įsitikinti... yra tiek žmonių, kurie sakosi esą kilmingi, tačiau tokie nėra!..

BOLINGBROKAS

Todėl panelė, bijodama apsimeluoti, ir nedrįsta Jums prisipažinti, kad ją vadina Abigaile Čerčil.

HERCOGIENĖ *j šoną*

O dangau!

BOLINGBROKAS

Giminaitė tolima, be jokios abejonės... tačiau kad ir kaip ten būtų pusseserė Marlboro hercogienei, griežtai ir nešališkai karalienės rūmų valdytojai, kuri dvejoja ir klausia savęs, ar panelė iš pakankamai gerų namų, kad galėtų prisitarti prie karalienės. Jūs suprantate, ponai, kad man, atsibodusiam ir iš mados išėjusiam rašytojui, šis anekdotas padėtų susigrąžinti skaitytojų palankumą ir laikraščiui *Stebėtojas* būtų visai smagu jau rytoj pasijuokti iš kilmingosios hercogienės, pardavėjos pusseserės... Tačiau užtikrinu, ponai, Jūsų draugystė yra pernelyg brangi jaunajai giminaitei, tad nedrįstu to iš jos atimti, ir su sąlyga, jog šiandien pat ji bus priimta

karalienės tarnybon, savo garbe laiduoju, kad niekada nebūsiu girdėjęs šio tokio pikantiško anekdoto... Laukiu Jūsų atsakymo.

HERCOGIENĖ *išdidžiai*

Ilgai laukti Jūsų neversiu. Karalienei turiu pateikti raportą dėl panelės priėmimo, o tai, ar ji mano giminaitė, ar ne, sprendimo nepakeis – jį pranešiu Jos didenybei... ir tik jai vienai!.. O Jums, pone, Jums pakaks žinoti, kad dar niekada nepasidaviau grasinimams – tam menkam ginklui, kuriam, beje, jaučiu panieką... ir jei pasitelkiu jį šiandien, tai vien dėl to, kad Jūs verčiate mane tai daryti.

Būnant publicistu, pone de Sen Žanai, ir ypač – opozicijos, prieš imantis valstybės reikalų, pirmiausia reiktų susitvarkyti savuosius. O jūs to nepadarėte... Jūs turite milžiniškų skolų... beveik milijoną Prancūzijos frankų, kurias nekantrūs ir vilties netekę kreditoriai perleido man sumokėjus šeštadalį jų vertės grynais... Aš viską nupirkau... aš, tokia godi ir savanaudė... Šįkart negalėsite manęs apkaltinti noru pralobti... (*Šypsodamasi*) nes kalbama, kad šios skolos beviltiškos... tačiau jos turi privalumą... galintį suvaržyti laisvę... privalumą, kuriuo dar negalėjau pasinaudoti Jums esant bendruomenių rūmų nariu... tačiau rytoj baigiasi sesija ir jei pikantiškas anekdotas, kurį ką tik papasakojote, atsiras rytiniame laikraštyje... vakarinis leidimas praneš, kad jo dvasingasis rašytojas ponas de Sen Žanas šiuo metu Njugeite rašo traktatą apie prasiskolinimo meną... Tačiau aš nieko nebijau, pone – Jūs per daug brangus savo draugams ir opozicijai, kad norėtumėte juos palikti, ir nors šioji tyla Jums, tokiame iškalbingame oratoriui, bus be galo nemaloni, geriau už mane suprantate būtinybę patylėti.

(Ji nusilenkia ir išeina.)

VI SCENA

ABIGAILĖ, BOLINGBROKAS

ABIGAILĖ

Vaje! Ir ką Jūs j tai?

BOLINGBROKAS *linksmi*

Puikiai sulošta, ištis dieviškai!.. nuostabu!.. tai sąžininga kova... Visada sakiau, kad hercogienė – moteris galvota ir veikli. Ji negąsdina – ji smogia... Ir ši mintis laikyti mane savo valdžioje apmokant skolas...tiesiog nuostabi!.. ypač ją pažįstant! Tai, ko nebūtų padarę net geriausi mano draugai, padarė ji... ji sumokėjo už mane...kaip ji turėtų manęs nekęsti,... o tai tik įkvepia norą rungtyniauti ir dar daugiau drąsos... Nagi, Abigaile, nenukabinkit nosies!

ABIGAILĖ

Ne, ne...aš visko išsižadu, nuo to priklauso Jūsų laisvė!

BOLINGBROKAS *linksmi*

Tai dar pamatysime! ir visais įmanomais būdais... (*Pažvelgęs į laikrodį, kabantį ant vieno iš skydų dešinėje*). O! dieve mano! bendruomenių rūmuose prasideda posėdis... negaliu jo praleisti!.. turiu pasisakyti prieš Marlboro hercogą, kuris prašo subsidijų... Įrodysiu hercogienei, kad šį tą nusimanau ekonomikoje... nebalsuosiu nei už šilingą... Sudie! tikiu Mašamu, Jumis ir mūsų sąjunga!..

(Jis išeina pro duris kairėje.)

VII SCENA

ABIGAILĖ, vėliau MAŠAMAS

ABIGAILĖ *ruošdamasi išeiti*

Nuostabi sąjunga!.. kurioje visiems prastai klojasi... na, nebent Arturui!..

MAŠAMAS *išbalęs ir persigandęs įbėga pro galines duris.*

Ak! dėkui Dievui Jūs čia! ieškojau Jūsų.

ABIGAILĖ

Kas atsitiko?

MAŠAMAS

Aš žuvęs!

ABIGAILĖ

Jis taip pat!..

MAŠAMAS

Sen Džeimso parke, nuošalioje alėjoje... netikėtai akis į akį susidūriau su juo.

ABIGAILĖ

Kuo tokiu?

MAŠAMAS

Savo bloguoju genijum, savo likimu... pamenate...tuo sprigtą man spriegusiu vyru. Vienas kitą atpažinome iš pirmo žvilgsnio – jis juokėsi žiūrėdamas į mane... (*Įsiutęs*) jis vis juokėsi!!! Ir tuomet, netaręs jam nė žodžio, net nepaklausęs vardo... išsitraukiau špagą... jis – savąją... ir... ir... jis daugiau nebesijuoks...

ABIGAILĖ

Jis mirė?

MAŠAMAS

O! ne... ne... nemanau... bet mačiau, kaip jis susvyravo. Išgirdau atbėgančius žmones ir prisiminęs, ką girdėjau anądien... apie griežtus įstatymus dėl dvikovų...

ABIGAILĖ

Mirties bausmė!

MAŠAMAS

Galbūt... bet tai priklauso nuo to, kas kovėsi.

ABIGAILĖ

Nesvarbu, reikia bėgti iš Londono.

MAŠAMAS

Tą padarysiu jau rytoj.

ABIGAILĖ

Dar šįvakar.

MAŠAMAS

O Jūs... o ponas de Sen Žanas?..

ABIGAILĖ

Jis bus suimtas už skolas, o aš negausiu savo vietos!.. tačiau tai nesvarbu... Pirmiausia Jūs... Jūs pirma visko... išvykite!..

MAŠAMAS

Taip, tačiau prieš išvažiuodamas, norėjau bent jau pasakyti, kad aš tik Jus mylėsiu... norėjau Jus pamatyti... Jus pabučiuoti...

ABIGAILĖ *gyvai*

Tad paskubėkite!...

MAŠAMAS *puldamas jai į glėbį*

Ak!

ABIGAILĖ *išsivadudama iš jo glėbio*

Sudie!.. sudie!.. ir jei mylite mane, kad Jūsų niekas daugiau čia nematytų!..

(Jie išsiskiria ir nutolsta)

PIRMO VEIKSMO PABAIGA

II VEIKSMAS

I SCENA

KARALIENĖ, rūmų TARNAS

KARALIENĖ

Sakai, Tompsonai, tai buvo bendruomenių rūmų nariai?

TOMPSONAS

Taip, ponია... jie prašė audiencijos pas Jūsų didenybę.

KARALIENĖ *j šoną*

Vėl prašymai ir kalbos... šįryt kai esu viena, o hercogienė Vindsore... *(Garsiai)* Tu jiems atsakei, kad svarbūs reikalai... skubūs pranešimai, ką tik pasiekę rūmus...

TOMPSONAS

Taip, ponია, kaip ir kaskart.

KARALIENĖ

Ir kad aš nepriimu...

TOMPSONAS

Iki antros valandos... Jie man įteikė šį raštą, pridurdami, kad sugrįš antrą valandą atiduoti pagarbos ir savo reikalavimų Jūsų didenybei.

KARALIENĖ

Tada bus hercogienė... tai jos reikalai – tegu ji bent apsaugo mane nuo šitų rūpesčių...Aš turiu daugybę kitų... *(Tompsonui)* Ar žinai, kas buvo tie garbingi ponai?

TOMPSONAS

Jų buvo keturi, o pažinau tik du – esu juos matęs čia, kai patys buvo ministrai ir savo ruožtu versdavo laukti kitus.

KARALIENĖ *gyvai*

Kas tokie?

TOMPSONAS

Seras Harli ir ponas de Sen Žanas.

KARALIENĖ

A!.. ir jie jau išvyko?

TOMPSONAS

Taip, ponia...

KARALIENĖ

Na ir tiek to... Apmaudu, kad negalėjau jų priimti... ypač pono de Sen Žano!.. Kai jis buvo valdžioje... viskas klostosi kur kas geriau... mano rytai buvo žymiai trumpesni... netekdavo taip nuobodžiauti... ir šiandien, kai nėra hercogienės... toks nuostabus sutapimas... tokia puiki proga. Būtume galėję pasišnekučiuoti, o išvardydamas ją padariau didžiausią netaktą...

TOMPSONAS

Taip nurodė ponia hercogienė... bendra taisyklė – kaskart, kai atvyks ponas de Sen Žanas...

KARALIENĖ

A!.. tai hercogienė!.. tada visai kas kita! Ir ponas de Sen Žanas nieko neperdavė?

TOMPSONAS

Tai jis laukiamajame parašė raštelį, kurį aš įteikiau Jūsų didenybei.

KARALIENĖ *greitu judesiu paimdama lapelį nuo stalo*

Puiku. Palik mane...

(Tompsonas išeina)

KARALIENĖ *skaito*

„Ponia,

Mano kolegos ir aš prašėme audiencijos pas J.D.! Jie – dėl valstybės reikalų, o aš – dėl malonumo pamatyti savo valdovę, tai man jau taip ilgai draudžiama.“ Vargšas seras Henri! „Suprantu, kad hercogienė stengiasi atitolinti nuo Jūsų savo politinius priešus, tačiau jos įtarumas atstumia ir vargšę mergaitę, kurios švelnumas ir rūpestis galėtų praskaidrinti Jūsų didenybės dienas. Jai atsakoma vieta, kurią norėjote skirti šalia savęs, tvirtinant esą ji neturi šeimos, o aš Jums pranešu,

kad Abigailė Čerčil yra Marlboro hercogienės pusseserė“. (*Sustoja*) Ar gali būti!.. (*Skaito toliau*) „Jūs suprantate, ką reiškia šis faktas... tepasinaudoja tuo Jūsų didenybė ir temaloni išsaugoti paslapyje savo ištikimą tarną ir pavaldinį ir taip toliau“. Taip... taip, tai tiesa. Henri de Sen Žanas yra ištikimas tarnas... tačiau su jais susitikti man neleidžiama... ypač su juo... buvusiu ministru...negaliu su juo matytis nesukeldama naujųjų įtarumo ir skundų! Ak! valdove pati sau aš tapsiu tik tada, kai nebebūsiu karalienė! Net rinkdamasi draugus turiu atsiklausti karūnos patarėjų, bendruomenių rūmų, daugumos nuomonės ir leidimo... žodžiu, visų... tai nepakenčiama... tai pasibjaurėtina ir šlykšti vergystė ir bent jau dėl šio reikalo nenoriu niekam nusileisti, aš noriu būti laisva savo namuose, savo rūmuose. Taip, kad ir kas atsitiktų, aš pasiryžau... (*Ji paskambina, ateina Tompsonas*). Tompsonai, tučtuojau vykite į miestą pas meistrą Tomvudą, auksakalį... ten suraskite panelę Abigailę Čerčil ir liepkite jai tuojau pat atvykti į rūmus. Aš to noriu, tai įsakau, aš, karalienė!.. eikite!..

TOMPSONAS

Taip, ponja. (*Išėina*)

KARALIENĖ

Dar pamatysime, ar kas nors turi teisę norėti kitko nei aš, o be to, hercogienė, kurios draugystė ir nuolatiniai patarimai...man jau seniausiais pradeda įgrįsti... O! Tai ji!...

(Ji atsisėda, užantyje slėpdama Bolingbroko laišką).

II SCENA

KARALIENĖ, HERCOGIENĖ *jeina pro galines duris*.

HERCOGIENĖ *pastebėjo šį judesį ir prisiartina prie karalienės, kuri sėdi atsukusi jai nugarą*

Drįstu pasiteirauti karalienės, kaip ji laikosi.

KARALIENĖ *sausai*

Prastai... aš negaluoju... jaučiuos liguista...

HERCOGIENĖ

Kažkas bus suerzinęs Jos didenybę...

KARALIENĖ *taip pat*

Labai!

HERCOGIENĖ

Mano pasišalinimas, galbūt...

KARALIENĖ *taip pat*

Taip, be abejo... nemačiau jokio reikalo šįryt vykti į Vindsorų rūmus... kai aš čia apkrauta visokiais rūpesčiais, priversta klausytis parlamento reikalavimų ir kalbų.

HERCOGIENĖ

Tad Jūs jau žinote, kas vyksta?

KARALIENĖ

Ne, iš tiesų...

HERCOGIENĖ

Reikalas be galo rimtas ir... nemalonus.

KARALIENĖ

O! dieve mano!

HERCOGIENĖ

Kuris mieste jau kelia visokių kalbų. Nenustebčiau, jei kiltų neramumai...

KARALIENĖ

Bet tai siaubinga...Ar neįmanoma turėti nors kiek ramybės? Su šiomis poniomis šiandien planavome pasiirstyti Temze...

HERCOGIENĖ

Būkite rami, Jūsų didenybe... mes viskuo pasirūpinsime... Į Vindsorą jau atvesdinome visą pulką dragūnų, kurie vos kilus šurmuliui, pasiruošę užimti Londoną. Dėl to ką tik sutariau su vadais – visi jie atsidavę mano vyrui ir Jūsų didenybei.

KARALIENĖ

A! Ir dėl to Jūs buvote Vindsore?..

HERCOGIENĖ

Taip, ponio... o Jūs kaltinot mane...

KARALIENĖ

Aš... hercogiene...

HERCOGIENĖ *šypsodamasi*

Ak! Jūs mane taip šaltai sutikote... mačiau, kad esu patekusi į nemalonę.

KARALIENĖ

Nepykite ant manęs, hercogiene, šiandien mano nervai itin sujaudrinti...

HERCOGIENĖ

Ir nujaučiu dėl ko... Jūsų didenybė bus gavusi kokią nors nemalonią naujieną...

KARALIENĖ

Ne, tikrai ne.

HERCOGIENĖ

Kurią nori nusišviesti bijodama mane nuliūdinti ar sujaudinti... Žinau jos gerumą...

KARALIENĖ

Jūs klystate.

HERCOGIENĖ

Aš mačiau... Man tik atvykus Jūs taip skubiai paslėpėte kažkokį laišką... ir buvote tokia susijaudinusi... tad nesunku nuspėti, kad jis apie... mane!..

KARALIENĖ

Ne, hercogiene... Prisiekiu Jums... Tai tik dėl jaunos merginos... (*Ištraukdama laišką iš užančio*) ji man rekomenduojama šiuo laišku... tai mergina, kurią aš noriu... aš trokštu turėti šalia savęs...

HERCOGIENĖ

Išties!.. juk nėra nieko paprasčiau... ir jei Jūsų didenybė leistų man...

KARALIENĖ *gniauždama laišką rankoje*

Tai nebūtina... apie ją esu jau su Jumis kalbėjusi... tai mažoji Abigailė.

HERCOGIENĖ *j šoną*

O dangau!...(Garsiai) ir šią merginą taip primygtinai rekomenduoja...

KARALIENĖ

Nesvarbu... pažadėjau jo neįvardyti... ir nerodyti jo laiško.

HERCOGIENĖ

Vien tik iš to... jau nujaučiu!.. tai ponas de Sen Žanas.

KARALIENĖ *sutrikusi*

Aš nesakau, kad...

HERCOGIENĖ *gyvai*

Tai jis, ponias, esu tuo tikra...

KARALIENĖ

Na ir kas! Taip... tai tiesa.

HERCOGIENĖ *su įsiūčiu, kurį stengiasi sutramdyti*

A, dabar suprantu, kodėl mūsų priešai laimi – karalienė mus išduoda tą akimirką, kai mes kovojame už ją... Taip, ponias, dar šiandien parlamentui buvo pateiktas įstatymo projektas, kuris leis Jūsų broliui princui Eduardui grįžti į Angliją ir paskelbs jį sosto įpėdiniu. Dėl šio įstatymo, kuris jau kelia tautos pasibjaurėjimą ir liaudies pasipiktinimą, mes kovojame su Henri de Sen Žanu ir opozicija, rizikuodami prarasti savo populiarumą, o vėliau galbūt ir valdžią. Štai ką mes darome dėl savo valdovės, o ji, užuot mums padėjusi, slapta susirašinėja su aršiausiais mūsų priešais ir dėl jų galiausiai mus apleidžia ir išduoda...

KARALIENĖ *j šoną nekantriai*

Dar viena dejonių ir pavydo scena... šios užteks visai dienai. (Garsiai) Et! ne, hercogienė... tai egzistuoja tik Jūsų vaizduotėje, kuri viską iškreipia ir perdeda. Šis laiškas neturi nieko bendro su politika, bet jame yra tokio pobūdžio informacija...

HERCOGIENĖ

Kad karalienė baiminasi man jį parodyti...

KARALIENĖ *nekantriai*

Iš pagarbos Jums (*Duoda laišką hercogienei*), nes laiške minimi faktai, kurių negalėsite paneigti.

HERCOGIENĖ *permesdama akimis laišką*

Viso labo tiek? puolimas nelabai baisus.

KARALIENĖ

Argi Jūs nesipriešinate Abigailės priėmimui?

HERCOGIENĖ

Ir toliau tai darysiu su visa derama pagarba Jūsų didenybei.

KARALIENĖ

Ar netiesa, kaip tvirtinama, kad ji yra Jūsų pusseserė?

HERCOGIENĖ

Taip, ponias...Sutinku ir garsiai pripažįstu – būtent dėl to ir nenorėjau priimti jos į šią vietą. Jau seniai aš, rūmų valdytoja, esu kaltinama tuo, kad visus postus išdalinu tik savo draugams ir giminaičiams, kad Jūsų didenybę apsupu tik sau artimais ar man atsidavusiais žmonėmis. Priimdama Abigailę, suteikčiau dar vieną pretekstą tokioms kalboms, o Jūsų didenybė yra pernelyg teisinga ir dosni, kad manęs nesuprastų.

KARALIENĖ *sutrikusi ir beveik įtikinta*

Taip, iš tiesų...puikiai suprantu...vis dėlto aš taip norėčiau, kad toji vargšė Abigailė...

HERCOGIENĖ

Ak! būkite rami dėl jos likimo... toli nuo Jūsų, toli nuo Londono surasiu jai garbingą ir puikią vietą. Juk ji mano pusseserė, mano giminaitė.

KARALIENĖ

Tai ir puiku...

HERCOGIENĖ

Be to, prielankumas, kurį Jūsų didenybė teikėsi jai parodyti...Esu tokia laiminga, kai galiu nuspėti ar net užbėgti už akių jos troškimams... Kaip, pavyzdžiui, dėl to jaunuolio... to gvardijos vėliavininko, kurį, kaip man atrodė, Jūsų didenybė anądien rekomendavo.

KARALIENĖ

Aš?.. Ką tokį?

HERCOGIENĖ

Mažąjį Mašamą, kurį ji man taip išgyrė.

KARALIENĖ *kiek jausmingai*

Taip, tiesa, tas jaunas karininkas, kuris kasryt man skaito *Madų žurnalą*.

HERCOGIENĖ

Sugalvojau, kaip paskirti jį gvardijos kapitonu. Puiki proga, niekas nė neįtarė, net pats maršalas... kuris pasirašė to beveik ir nežinodamas... o šįryt naujasis kapitonas atvyks padėkoti karalienei.

KARALIENĖ *džiugiai*

Ak!.. jis atvyks!

HERCOGIENĖ

Įrašiau jį audiencijai.

KARALIENĖ

Puiku! aš jį priimsiu! O jei opozicijos laikraščiai ims piktintis dėl neteisybės, dėl malonės...

HERCOGIENĖ

Palikime tai maršalui... čia jo reikalai...juk tai ne tarnyba Jūsų rūmuose.

KARALIENĖ *eidama atsisėsti prie stalo kairėje*

Tikra tiesa!

HERCOGIENĖ

Matote, kai tik įmanoma, aš pati pirmoji padedu Jums.

KARALIENĖ *sėdėdama atsisuka į ją*

Jūs tokia gera!

HERCOGIENĖ *stovėdama prie fotelio*

Dieve mano! Ne, tai netiesa...puikiai tai žinau...bet aš taip myliu Jūsų didenybę, esu taip jai

atsidavusi.

KARALIENĖ *j šoną*

Galų gale tai juk tiesa!

HERCOGIENĖ

O karaliai turi tiek mažai tikrų draugų!.. draugų, kurie nesibaimintų jų įžeisti...su jais pasiginčyti, jiems paprieštarauti... Ko norėti... aš nemoku nei girti... nei meilikauti... moku tik mylėti...

KARALIENĖ

Jūs teisi, hercogiene, draugystė – dalykas malonus...

HERCOGIENĖ

Ar netiesa?.. Argi svarbu charakteris? Širdis – tai viskas... (*Karalienė jai ištiesia ranką, kurią hercogienė priglaudžia prie lūpų*) Jūsų didenybė pažada man, kad šį klausimą pamiršime...dėl jo vos netekau Jūsų prielankumo...dėl jo tapau tokia nelaiminga.

KARALIENĖ

Aš taip pat!

HERCOGIENĖ

Prisiminti jį man būtų per skaudu. Tebūnie jis pamirštas visiems laikams.

KARALIENĖ

Pažadu Jums.

HERCOGIENĖ

Taigi, sutarta...Ir Jūs daugiau nesusitiksit su mažąja Abigaile?..

KARALIENĖ

Tikrai ne.

III SCENA

Ankstesnieji, TOMPSONAS, ABIGAILĖ

TOMPSONAS

Panelė Abigailė Čerčil!

HERCOGIENĖ *j šoną, traukdamasi tolyn (Karalienė. Abigailė. Hercogienė. Tompsonas pranešęs išeina pro galines duris)*

O dangau!

KARALIENĖ *sutrikusi*

Ir būtent tuo metu, kai apie ją kalbėjome... koks keistas sutapimas.

ABIGAILĖ

Jūsų didenybė įsakė man atvykti.

KARALIENĖ

Kaip čia pasakius... įsakė... sakiau, norėčiau... Sakiau – pažiūrėkite, ar toji mergina...

HERCOGIENĖ

Teisingai... Jūsų didenybė pasikvietė panelę norėdama pranešti, kad jos prašymas negali būti patenkintas...

ABIGAILĖ

Mano prašymas... niekuomet nebūčiau drįsusi... pati Jos didenybė savo noru ir... būdama tokia maloninga... teikėsi man pasiūlyti...

KARALIENĖ

Teisybė!.. tačiau svarbios priežastys... politiniai motyvai...

ABIGAILĖ *šypsodamasi*

Dėl manęs!..

KARALIENĖ

Verčia mane apgailestaujant... atsisakyti svajonės, kurią būčiau buvusi laiminga...galėdama išpildyti... Toliau Jūsų likimu... rūpinsiuosi nebe aš, o... Jūsų giminaitė, ponija hercogienė... Ji pažadėjo man... toli nuo Londono...surasti garbingą vietą Jums... *(Išdidžiai praeidama pro hercogienę ir atsistodama viduryje scenos)* ir aš to labai tikiuosi...

ABIGAILĖ *j šoną*

O dangau!

HERCOGIENĖ

Pasirūpinsiu tuo... dar šiandien... (*Abigailei*) Palaukite manęs, pasikalbėsiu su Jumis išėjusi iš karalienės... kuriai paklusti yra mano pareiga.

KARALIENĖ *pusbalsiu – Abigailei*

Padėkokite gi jai!..

(Abigailė stovi nejudėdama ir kol hercogienė eina per sceną skubiai pabučiuoja karalienei ranką)

ABIGAILĖ *j šoną*

Vargšė moteris!..

IV SCENA

ABIGAILĖ *likusi viena ir stebėdama išeinančią karalienę*

Ak! kaip man jos gaila!.. Ponas de Sen Žanas buvo teišus...jis puikiai jas pažįsta... ne šita yra karalienė... o ta kita!.. ir aš leisiuosi jos globojama, tiksliau kankinama!.. Verčiau jau mirti!.. Aš atsisakysiu...Ir vis dėlto dabar, kaip niekad, mums reikia draugų ir globėjų...mat nuo vakar... nuo to laiko, kai Arturas išvyko... nebemačiau pono de Sen Žano... Nežinau, kas jam nutiko...ir man vienai jau darosi baisu... (*Išsigandusi*) Būtent čia, karalienės rūmuose, Sen Džeimso parke... be jokios abejonės... jis susikovė su tuo kilminguoju senjoru... Pasigailėjimo neverta laukti...ir, jei jis dar nepasiekė žemyno... galas jam. Ak! dieve, sau nieko jau neprašau!.. kaip klydau savęs gailėdama... Priimsiu nuolankiai aš viską – ir skurdą, ir vienvatę. Kad tik jis išsigelbėtų, kad tik jis gyventų! Aš atsisakau savo laimės... atsisakau savo vestuvių.

V SCENA

BOLINGBROKAS, ABIGAILĖ

BOLINGBROKAS *jeina prieš baigiantis ankstesnei scenai*

Ei! ir kodėl gi, po paraliais! aš, aš nieko neatsisakau!..

ABIGAILĖ

O! pone Henri, čia Jūs... ateikite... ateikite... aš tokia nelaiminga.

BOLINGBROKAS *linksmi*

Būtent tokiomis akimirkomis draugai mane ir išvysta. Nagi, mano mažoji Abigaile, kas atsitiko?..

ABIGAILĖ

Ogi tai, kad tie turtai, kuriuos žadėjot mums...

BOLINGBROKAS

Jie ištesėjo savo žodį...ir laiku atėjo į pasimatymą.

ABIGAILĖ *nustebusi*

Kaip tai?

BOLINGBROKAS

Ar aš Jums niekada nepasakojau apie serą Ričardą Bolingbroką, savo pusbroį?

ABIGAILĖ

Ne, tikrai ne.

BOLINGBROKAS

Tai negailestingiausias iš visų mano kreditorių, nors abu ir priklausėme opozicijai! Tai jis pardavė mano skolas Marlboro hercogienei. Be kita ko, pats niekšiščiausias ir nieko vertas padaras.

ABIGAILĖ

Niekad nepatikėsiu, kad jūs iš tos pačios šeimos.

BOLINGBROKAS

Jis buvo mūsų šeimos galva. Ir jam atiteko viskas... visi milžiniški Bolingbrokų turtai.

ABIGAILĖ

Na ir! šis pusbrolis?..

BOLINGBROKAS *juokdamasis*

Gerai į mane įsižiūrėkite. Ar aš nepanašus į paveldėtoją.

ABIGAILĖ

Jūs, pone de Sen Žanai?..

BOLINGBROKAS

Tas pats... Nuo šiol – lordas Henri de Sen Žanas, Bolingbroko vikontas, vienintelis ir paskutinis šios garsios giminės palikuonis, paveldėjęs didžiulį palikimą – dėl jo prašyti teisingumo ir atvykau pas karalienę...

ABIGAILĖ

Kaip tai?

BOLINGBROKAS *rodydamas jai atsidarančias galines duris*

Kartu su savo garbingaisiais kolegomis, pagrindiniais opozicijos atstovais – štai ir jie...

ABIGAILĖ

Ir ko atvykote visi?

BOLINGBROKAS *pusbalsiu*

Mano pusbrolis paliko ne tik didžiulius turtus, bet ir viltį, kad jo mirtis taps neramumų priežastimi – tai bus pirmasis geras darbas, atliktas partijos labui... ir tikrai dar niekada gyvas jis nebuvo sukėlęs tiek triukšmo... Tylos!.. ateina karalienė.

VI SCENA

ABIGAILĖ *stovi iš dešinės žiūrovams. BŪRYS RŪMŲ DAMŲ IR DIDIKŲ atėję atsistoja šalia jos. Seras HARLI ir OPOZICIJOS NARIAI kairėje sustoja prie BOLINGBROKO. KARALIENĖ, MARLOBORO HERCOGIENĖ ir BŪRYS KARALIENĖS PALYDOS DAMŲ išeina iš apartamentų dešinėje ir atsistoja vidury scenos.*

BOLINGBROKAS *ieškodamas tinkamo tono ir bandydamas įsijausti*

Ponia, nuoširdus mūsų šalies draugas ir gedintis giminaitis raudančios tautos vardu atskuba pas Jus, šaukdamasis teisingumo ir keršto. Mūsų laisvių gynėjas lordas Ričardas, Bolingbroko vikontas, mano kilnūs pusbrolis... vakar Jūsų rūmuose... Sen Džeimso parke...

ABIGAILĖ *j šoną*

O dangau!..

BOLINGBROKAS

Krito dvikovoje...jei taip galima pavadinti... kovą be liudininkų...o jo priešininkas pabėgo, taip išvengdamas įstatymo žodžio...

HERCOGIENĖ
Leiskite man...

BOLINGBROKAS

Ir kaipgi negalvoti, kad tie, kas talkino jam pabėgant, įspraudė ir ginklą į jo rankas... kaipgi nemanyti, kad ministerija... (*Hercogienei ir didikams, kurie ima nekantrauti ir gūžčioja pečiais*). Taip ponia, aš kaltinu ją, o įtūžusios tautos balsas šaukia garsiau už mane...aš kaltinu ministrus...kaltinu jų šalininkus...jų draugus...nekaltinu nieko konkrečiai, bet kaltinu visus... tuo, kad išdavyste norėjo atsikratyti tokiu pavojingu priešininku kaip lordas Ričardas Bolingbrokas ir aš atvykau pranešti Jūsų didenybei, kad jei sostinėje kils rimti neramumai, ji turėtų kaltinti ne mus, ištikimus savo pavaldinius... o tuos, kurie yra arčiausiai jos ir kurių atstatydinimo jau seniai reikalauja viešoji nuomonė.

HERCOGIENĖ *šaltai*

Ar jau baigėte?

BOLINGBROKAS

Taip, ponia.

HERCOGIENĖ

O dabar – štai ir visa tiesa...įrodyta autentiškais raportais, kuriuos gavau šįryt.

ABIGAILĖ *į šoną*

Mirštu iš siaubo.

HERCOGIENĖ

Deja, gryna tiesa tai... kad vakar Sen Džeimso rūmų parko alėjoje...lordas Ričardas susikovė dvikovoje...

BOLINGBROKAS

Su kuo?

HERCOGIENĖ

Su karininku, kurio jis pats nežinojo nei vardo... nei buveinės.

BOLINGBROKAS

Klausiu Jūsų didenybės, ar tai galėtų būti panašu į tiesą...

HERCOGIENĖ

Ir vis dėlto taip buvo... tai paskutiniai lordo Ričardo žodžiai, kuriuos girdėjo tie keli žmonės, atskubėję į vietą... rūmų darbuotojai...su jais galite pats susitikti ir apklausti...

BOLINGBROKAS

Jų atsakymu nė kiek neabejoju!.. garbingos pareigos, kurias jie užima, yra patikimas laidas. Ir vis dėlto...jei, kaip ponia hercogienė tikina, tikrasis kaltininkas paspruko nepastebėtas – o tai leidžia spėti, kad jis puikiai pažinojo rūmus – kaip gali būti, kad nebuvo imtasi jokių priemonių jam surasti?

ABIGAILĖ *į šoną*

Mums galas!

BOLINGBROKAS

Kodėl gi esame priversti raginti paprastai itin uolią rūmų valdytoją, kurios pareiga yra prižiūrėti ir vadovauti karalienės rūmams... kodėl gi neduota griežčiausių įsakymų...

HERCOGIENĖ

Jie jau duoti!

ABIGAILĖ *į šoną*

O dangau!

HERCOGIENĖ

Jos didenybė ką tik pasirašė įsaką, kuriuo liepiama imtis pačių griežčiausių priemonių...

KARALIENĖ

O jo vykdymą patikime poniai hercogienei...(Jteikdama jį Bolingbrokui) ir Jums, pone de Sen Žanai... tiksliau, lorde Bolingbrokai – šis titulas ir su velioniu siejė kraujo ryšiai Jus, labiau nei bet ką kitą, įpareigoja surasti ir nubausti kaltininką.

HERCOGIENĖ

Tikiuosi tai užkirs kelią šnekoms neva mes jį giname ir norime apsaugoti nuo Jūsų keršto.

KARALIENĖ

Milorde ir ponai, ar jūs patenkinti?

BOLINGBROKAS

Kaip ir kaskart pamatę Jūsų didenybę ir jos išklaudyti...

(Karalienė rankos mostu atsisveikina su Bolingbroku bei jo kolegomis – šie žemai jai nusilenkia – ir su hercogiene bei damomis nueina į savo apartamentus dešinėje. Visi kiti išeina pro galines duris.)

VII SCENA

ABIGAILĖ akimirką seka paskui opozicijos narius, kurie išeina pro galines duris, po to nueina į kairę scenos pusę. BOLINGBROKAS

BOLINGBROKAS

Nuostabu!.. bet jei jie mano, kad viskas tuo ir baigsis.. jie smarkiai klysta... su šiuo įsaku aš galėčiau suimti visą Angliją...(Atsisukdamas į Abigailę, kuri vos laikosi ant kojų ir remiasi į krėslą kairėje). O! dieve mano!.. kas gi Jums?

ABIGAILĖ

Kas man!.. Jūs ką tik mus pražudėte.

BOLINGBROKAS

Kaip tai?

ABIGAILĖ

Šis kaltininkas, kuriam Jūs šaukėtės tautos ir rūmų keršto... tas, kurį Jums pavesta išsiaiškinti... sulaikyti... nuteisti...

BOLINGBROKAS

Na ir?..

ABIGAILĖ

Na ir!.. tai Arturas!

BOLINGBROKAS

Ką?.. ši dvikova... šitas susirėmimas...

ABIGAILĖ

Su lordu Bolingbroku, Jūsų pusbroliu, kurio jis nepažinojo... ir kuris jį jau seniai yra įžeidęs.

BOLINGBROKAS *sušukdamas*

Dabar prisimenu!.. Vyras, davęs sprigtą... Taip, mano mieloji, patį tikriausią sprigtą... tai jis priešastis viso ko... dvikovos... maišto... nuostabios kalbos, kurią ką tik išrėžiau... ir dar daugiau – karališkojo įsako.

ABIGAILĖ

Kuriuo Jums pavedama jį sulaikyti?

BOLINGBROKAS *gyvai*

Sulaikyti!.. nagi, nagi! Tą, kurio dėka gavau viską – titulą ir milijonus! Ne... ne... nesu aš toks niekingas ir toks didis ponas (*Imdamas įsaką, kurį rengiasi suplėšyti*). Po paraliais jau verčiau... (*Sustodamas*) O dangau!.. juk manimi tiki visa partija... dėl šios nelemtos dvikovos ant kojų sukėliau visą opoziciją... ir galų gale visų akyse... tai mano giminaitis... tai mano pusbrolis...

ABIGAILĖ

Ką daryti? Dieve mano!...

BOLINGBROKAS *linksmai*

Kad tave devynios!.. nedarysiu nieko... tik kelsiu triukšmą... vien straipsniai ir kalbos, o kai tvirtai žinosim, kad jis saugus, kad jis paliko Angliją...Tada aš apsireiškiu ir persekiuju jį po visą karalystę su įniršiu, derančiu pusbroliškiems jausmams ir atsakomybei!

ABIGAILĖ

Ak! koks Jūs geras!.. Koks Jūs maloningas... Tuomet viskas bus gerai, viskas bus kuo puikiausiai... Ir kadangi jis išvyko vakar, dabar turėtų būti jau toli... (*Sušunka, pamačiusi Mašamą*) Ak!..

VIII SCENA

ABIGAILĖ, MAŠAMAS, BOLINGBROKAS

BOLINGBROKAS *jį išvydęs*

Mums galas!.. Nelaimingasai! Kas gi Jus atvijo?.. Ko grįžtate atgal?

MAŠAMAS *ramiai*

Aš niekada ir nebuvau išvykęs.

ABIGAILĖ

Juk vakar mes atsisveikinome su visam.

MAŠAMAS

Dar nebuvo išvykęs iš Londono, kai išgirdau šuoliuojant man įkandin... tai karininkas vijosi mane – jis jojo ant geresnio žirgo, tad greitai būtume susilyginę. Akimirką kilo mintis gintis... bet aš jau sužeidžiau vieną žmogų... o nužudyti ir kitą, niekuo man nenusikaltusį... supraskite... Todėl sustojau ir tariau jam (*Uždėdamas ranką ant kardo*). Mano karininke, klausau Jūsų įsakymų. Mano įsakymas, – tarė jis man, – štai čia. – Ir įteikė laišką, kurį atplėšiau drebančia širdim.

ABIGAILĖ

Na ir?..

MAŠAMAS

Na ir!.. tai neįtikėtina... tai buvo įsakymas paskirti mane gvardijos karininku.

BOLINGRBOKAS

Ar gali būti?

ABIGAILĖ

Šitoks atpildas!..

MAŠAMAS

Po to, ką padariau!.. Rytoj ryte, – tęsė jaunas karininkas, – Jūs padėkosite karalienei, o šiandien mes rengiame būrio vakarienę... bus visi pulko draugai... galėsiu juos pristatyti Jums... ateikite... aš Jus veduosiu!.. Ką atsakyti?.. Juk negalėjau imti ir pabėgti... tai būtų sukėlę įtarimus, mane išdavę... tai prilygtų kaltės prisipažinimui...

ABIGAILĖ

Ir Jūs nuėjote su juo?..

MAŠAMAS

Taip, į tą vakarienę, kuri truko iki pat gilios nakties.

ABIGAILĖ

Nelaimingasai!..

MAŠAMAS

Kodėl gi?

BOLINGBROKAS

Neturime laiko Jums visko pasakoti... Pakaks žinoti... kad žmogus iš Jūsų pasityčiojęs ir Jus įžeidęs buvo Ričardas Bolingbrokas, mano giminaitis.

MAŠAMAS

Ką Jūs sakote?

BOLINGBROKAS

Pirmasis Jūsų špagos kirtis atnešė man šešiasdešimt tūkstančių svarų sterlingų pajamų ir aš trokštu, kad antrasis atneštų antra tiek Jums pačiam... tačiau kol kas esu įpareigotas Jus sulaikyti...

MAŠAMAS *įteikdamas jam savo špagą*

Pasiduodu Jums.

BOLINGBROKAS

Na, jau ne!.. aš negaliu pasiūlyti Jums karininko laipsnio... nei pulko vakarienės...

ABIGAILĖ

Ir ačiū dievui... nes jis nusektų paskui Jus...

BOLINGBROKAS

Viskas, ko Jūsų prašau, tai pačiam neišsiduoti... Iš pradžių ieškosiu Jūsų labai vangiai ir jei rasiu, dėl to būsite kaltas tik Jūs pats, o ne aš.

ABIGAILĖ

Dėkui dievui, kol kas dar niekam nekilo nė menkiausias įtarimas.

BOLINGBROKAS

Pasistenkite, kad taip ir liktų – laikykitės ramiai, būkite namuose, nesirodykite viešumoje.

MAŠAMAS

Šįryt turiu eiti pas karalienę.

BOLINGRBOKAS

Na, ir tiek to!..

MAŠAMAS

Be to!.. štai laiškas, kuriuo man liepiama elgtis visiškai priešingai nei patariate Jūs.

ABIGAILĖ

Laiškas nuo ko?

MAŠAMAS

Nuo nepažįstamo globėjo! to, kuriam, be abejo, turiu dėkoti už savo naująjį laipsnį... Man į namus ką tik pristatė ir laišką, ir šią dėžutę...

TARNAS *pasirodo karalienės apartamentų tarpduryje*

Ponas kapitonas Mašamas!

MAŠAMAS

Karalienė manęs laukia... (*Atiduodamas Abigailei laišką, o Bolingbrokui dėžutę*). Imkit... ir patys pažiūrėkit...

IX SCENA

ABIGAILĖ, BOLINGBROKAS

ABIGAILĖ

Ką gi tai galėtų reikšti?

BOLINGBROKAS

Paskaitykime!

ABIGAILĖ *skaito laišką*

„Štai Jūs ir karininkas, ištesėjau savo žodį... o Jūs tesėkite savąjį ir toliau manęs klausykite! kiekvieną rytą pasirodykite koplyčioje, o vakarais – karalienės žaidimuose. Neilgai trukus atskleisiu Jums, kas aš... O iki tol – tylėkite ir klausykite mano įsakymų, kitaip – Jums galas!..“

ABIGAILĖ

Ir kokie gi tie įsakymai, leiskite paklausti!

BOLINGBROKAS

Nevesti.

ABIGAILĖ

Tokia globėjo kaina – tai siaubinga!..

BOLINGBROKAS

Gal net didesnė nei Jūs manot?

ABIGAILĖ

Kodėl gi?

BOLINGBROKAS *šypsodamasis*

Tai kad šis paslaptینگasis globėjas...

ABIGAILĖ

Jo tėvo draugas! lordas!

BOLINGBROKAS *taip pat*

Lažinuosi, kad tai greičiau ledi.

ABIGAILĖ

Netikiu! Jis! Arturas! jis – toks rimtas ir toks ištikimas jaunuolis!

BOLINGBROKAS

Juk ne jo kaltė, jei kažkas apsiėmė jį globoti inkognito.

ABIGAILĖ

Ak! tai neįmanoma, galbūt šis *post scriptum* mums atskleis...

BOLINGBROKAS *linksmiai*

O! yra ir *post scriptum*?

ABIGAILĖ skaito susijaudinusi

„Siunčiu ponui kapitonui Mašamui jo naujojo laipsnio ženklus.“

BOLINGBROKAS atidarydamas dėžutę, kurią laiko rankose

Raišteliai su deimantais, be galo skoningi ir puošnūs... išties, nepaprasti.

ABIGAILĖ žiūrėdama į juos

O dangau!.. žinau, kas ji! Atpažįstu šiuos deimantus! Jie buvo pirkti meistro Tomvudo krautuvėje –
aš juos pardaviau praėjusią savaitę...

BOLINGBROKAS

Kam?.. kalbėkite!

ABIGAILĖ

Ak! ne, negaliu... nedrįstu... Vienai itin kilmingai damai ir aš pražuvusi, jeigu ji myli Arturą.

BOLINGBROKAS

Ar Jums tai rūpi! jei jis nemyli jos ir nieko nė neįtaria?

ABIGAILĖ

Jis sužinos... aš jam viską pasakysiu...

BOLINGBROKAS sulaikydamas ją už rankos

Nepasakysit... jei vis dar tikit manimi... jis to nesužinos!

ABIGAILĖ

Kodėl gi?

BOLINGBROKAS

Mano vargše mergaitė!.. Jūs nepažįstate vyrų! Net tas, kuris atrodo toks kuklus ir ne savimyla, turi tiek garbėtroškos! O būti mylimam kilmingos damos be galo glosto savimeilę!.. Ir jei tiesa, kad šioji yra tokia pavojinga...

ABIGAILĖ

Daugiau nei galėčiau Jums apsaityti.

BOLINGBROKAS

Tai kas gi ji?

ABIGAILĖ rodo į hercogienę, įeinančią iš galerijos dešinėje

Ji čia!

BOLINGBROKAS gyvai, imdamas iš jos laišką.

Hercogienė!.. (*Abigailei, kuriai rodo pasišalinti*) Palikite mus... palikit.

ABIGAILĖ

Ji liepė man jos laukti...

BOLINGBROKAS išstumdamas ją pro duris kairėje.

Na ir kas! Vietoj Jūsų, ras mane!.. (*į šoną*) O fortūna, tu man buvai skolinga šį revanšą!..

X SCENA

BOLINGBROKAS, HERCOGIENĖ. Ji eina užsisvajojusi. Bolingbrokas prisiartina ir pagarbiai ją pasveikina.

HERCOGIENĖ

A! tai Jūs milorde?.. aš ieškojau tos jaunos merginos...

BOLINGBROKAS

Ar drįsiu paprašyti Jūsų minutės audiencijos?

HERCOGIENĖ

Kalbėkite... galbūt jau turite kokių nors įrodymų ar įtarimų dėl kaltininko, kurį Jums pavedėm surasti?

BOLINGBROKAS

Kol kas dar jokių!.. o Jūs, ponias?

HERCOGIENĖ

Ne ką daugiau...

BOLINGBROKAS *į šoną*

Tuo geriau.

HERCOGIENĖ

Taigi, ko pageidavote?

BOLINGBROKAS

Visų pirma, atsiskaityti už tai, ką Jums buvau skolingas! jaučiu pareigą atsidėkoti! Atsitiktinai praturtėjus pirmasis mano rūpestis buvo įteikti Jūsų bankininkui milijoną Prancūzijos frankų ir padengti tuos du šimtus tūkstančių svarų, kuriais malonėjote įvertinti mano skolas.

HERCOGIENĖ

Pone...

BOLINGBROKAS

Tai daug!.. tiek būčiau net nedavęs, jei ne rimtos priežastys. Taip jau susiklostė, kad nė piršto nepajudinus, Jūs būsite uždirbusi tris šimtus procentų... džiaugiuosi dėl to... matote... kaip maloningai anąkart teikėtės tvirtinti, šis reikalas nėra toks jau beviltiškas...

HERCOGIENĖ *šypsodamasi*

O vis dėlto yra!.. Jums!

BOLINGBROKAS

Ne, ponio! Jūs mane išmokėte, kad norint padaryti karjerą vertingiausia politiko savybė yra tvarka – ji atneša turtus, o šie suteikia laisvę ir valdžią, nes galime nebeparsidavinėti, o dažnai perkame ir kitus...

Ši pamoka, be jokios abejonės, verta milijono! Man jo negaila ir nuo šiol naudosiuosi visais Jūsų patarimais.

HERCOGIENĖ

Suprantu!...nebijodamas dėl savo laisvės... Jūs dar aršiau kovosit su manimi.

BOLINGBROKAS

Priešingai... ateinu Jums siūlyti taikos.

HERCOGIENĖ

Taika tarp mūsų!.. bus sudėtinga.

BOLINGBROKAS

Na, gerai! tebūnie paliaubos... dvidešimt keturių valandų paliaubos!

HERCOGIENĖ

O kam gi?.. Savo grasinimus galite vykdyti kad ir tuoj pat – aš pati pasakiau karalienei ir visam dvarui, kad Abigailė yra mano giminaitė. Mano kilnumas pralenkė Jūsų šmeižikiškas paskalas – aš kaip tikėjau pranešti tai jaunai merginai, kad radau jai vietą karališkuose rūmuose tridešimt lėjų nuo Londono. Tokios garbės siekia pačios kilmingiausios karalystės šeimos!

BOLINGBROKAS

Jūs be galo maloninga, tačiau abejoju, ar ji priims šį pasiūlymą!

HERCOGIENĖ

Ir dėl kokios priežasties, malonėkite pasakyti?

BOLINGBROKAS

Ji nori likti Londone.

HERCOGIENĖ *pašaipiai*

Galbūt dėl Jūsų?

BOLINGBROKAS *savimeiliškai*

Visko gali būti!

HERCOGIENĖ *linksmiai*

A! bet... imu tuo patikėti!.. tas palankumas, kurį jai rodote...ir ginate ją taip atkakliai, su tokia šiluma... (*Šypsodamasi*) Išties milorde, ar kartais nebūsime įsimylėjęs tos mažylės?

BOLINGBROKAS

O jei ir taip?..

HERCOGIENĖ *linksmiai*

Norėčiau to!

BOLINGBROKAS

Kodėl gi?

HERCOGIENĖ *taip pat*

Įsimylėjęs politikas yra žuvęs !.. jo galima nebebijoti!..

BOLINGBROKAS

Aš taip nemanau!.. Pažįstu puikių politikų, kurie spėja susitvarkyti ir meilės, ir politinius reikalus... ir kurie nuo rimtų rūpesčių atsipalaiduoja švelniose svajonėse, o kartais savo diplomatinis sugebėjimus panaudoja pikantiškiems ir paslaptiniams meilės nuotykiams. Štai pažįstu vieną kilmingą damą – Jūs ją taip pat žinote, – kuri susižavėjusi smulkaus bajoro iš provincijos jaunyste bei naivumu, pamanė, kad būsią visai įdomu ir linksma (netvirtintu ją turėjus kitų ketinimų) tapti nematoma globėja... jo žemiška apvaizda ir neatskleidžiant savo tapatybės, nepasirodant jam akyse, rūpintis jo karjera ir turtais... (*Hercogienė mosteli*) Įdomu, tiesa, ponias?.. Taigi! ir tai dar ne viskas! Neseniai ji, pasinaudojusi savo vyru – garsiu generolu – savo globotinį paskyrė gvardijos karininku ir šiandien ryte paslaptinai pranešė jam apie naująjį laipsnį, nusiųsdama ženklus... raištelius su deimantais, kurie, sakoma, nuostabūs...

HERCOGIENĖ *sutrikusi*

Tai visai nepanašu į tiesą... ir jei nesate tuo tikras...

BOLINGBROKAS

Štai jie!.. taip pat ir laiškas, atsiųstas su jais... (*Pusbalsiu*) Jūs suprantate, kad mes kartu... nes tik mes ir težinome šią paslaptį... mes galėtume pražudyti šią žinomą damą!.. Tokie paskyrimai yra kontroliuojami bendruomenių rūmų ir opozicijos... Jūs tvirtinsite, kad tam reikia įrodymų... bet ši brangi jos pirktą dovana... šis laiškas ir raštas – nors ir pakeistas, bet lengvai atpažįstamas: visa tai sukeltų baisingą triukšmą, kurio ši dama galėtų nepaisyti, tačiau ji turi vyrą... tą generolą... žiauraus ir ūmaus būdo, o skandalas sukeltų jo įsiūtį... nes toks didis žmogus, toks didvyris kaip jis, ko gero, mano, kad laurai apsaugo nuo žaibų...

HERCOGIENĖ *piktai*

Pone!..

BOLINGBROKAS *pakeisdamas toną*

Ponia hercogiene! palikime nuošaly metaforas – Jūs suprantate, kad šie įrodymai negali likti mano rankose ir aš ketinu grąžinti juos tam, kam jie priklauso...

HERCOGIENĖ

Ak! jei tai tik būtų tiesa!...

BOLINGBROKAS

Tarp mūsų – jokių pažadų ir jokių prieštaravimų. Tik faktai! Dar šiandien Abigailė bus priimta karalienės tarnybon... ir visa tai bus grąžinta Jums.

HERCOGIENĖ

Tuojau pat...

BOLINGBROKAS

Ne... tik tada, kai ji pradės eiti tarnybą... ir tik nuo Jūsų priklauso, kad tai įvyktų jau rytoj... dar šįvakar...

HERCOGIENĖ

A! Jūs abejojate manimi ir mano žodžiu?

BOLINGBROKAS

Argi aš klystu?

HERCOGIENĖ

Neapykanta Jus apakina.

BOLINGBROKAS *galantiškai*

Ne!.. manau, kad esate žavinga!.. ir jei dangus mums būtų lėmęs kovoti ne priešiškoje stovyklose, būtume galėję užkariauti visą pasaulį!

HERCOGIENĖ

Taip manote?..

BOLINGBROKAS

Kuo nuoširdžiausiai! Paliktas savo paties valiai, esu įsikūnijęs atvirumas!

HERCOGIENĖ

Nagi! duokite man įrodymą... nors vieną ir aš sutinku.

BOLINGBROKAS

Kokį?

HERCOGIENĖ

Kaip Jūs sužinojote šią paslaptį?

BOLINGBROKAS

Šito negaliu atskleisti, nesukompromituodamas to žmogaus...

HERCOGIENĖ

Kurį aš įtariu?.. Dabar jūs esate turtingas ir kaip ką tik man tvirtinote... Jūs brangiai sumokėjote... pripažinkite...už senojo Viljamo, mano patikėtinio, išdavystę.

BOLINGBROKAS *šypsodamasis*

Galbūt.

HERCOGIENĖ

Vienintelis mano tarnas, kuriuo pasitikėjau!

BOLINGBROKAS

Tačiau nė žodžio jam!

HERCOGIENĖ

Ir niekam kitam!

BOLINGBROKAS

Šįvakar – Abigailės paskyrimas...

HERCOGIENĖ

Šįvakar – tas laiškas...

BOLINGBROKAS

Pažadu šiandienai tvirtas ir nuoširdžias paliaubas!..

HERCOGIENĖ

Tebūnie!.. *(ji ištiesia ranką, kurią Bolingbrokas pakelia prie lūpų, į šoną)* O rytoj – vėl karas!.. *(Ji*

išeina pro duris dešinėje, o Bolingbrokas pro duris kairėje).

ANTRO VEIKSMO PABAIGA.

III VEIKSMAS

I SCENA

ABIGAILĖ, laikanti knygą, ir KARALIENĖ, rankoje laikanti siuvinį, įeina pro duris dešinėje. Abigailė atsistoja šalia karalienės, kuri sėdasi prie vienakojo staliuko, žiūrovams iš dešinės.

ABIGAILĖ

Negaliu patikėti savo laime, ir nors jau dvi dienas nepalieku Jūsų didenybės, dar neįtikiu, kad aš, vargšė Abigailė, savo gyvenimą galėsiu pašvęsti Jums.

KARALIENĖ

Ak! ir tai ne be vargo! Kai tave taip šaltai priėmiau, ko gero, pagalvojai, kad viskas prarasta. Bet matai, mano mergaitė, manęs čia neįvertina... Atrodo, kad aš nusileidžiu... ir net kurį laiką nusileidžiu, tačiau niekada neatsisakau savo ketinimų ir pirmai progai pasitaikius parodyti charakterį...Viskas taip ir buvo!

ABIGAILĖ

Jūs su hercogiene pakalbėjote kaip tikra karalienė!

KARALIENĖ *naiviai*

Ne, aš jai nieko nesakiau, bet iš mano šaltumo ji suprato, kad nesu patenkinta... ir vos po kelių valandų ji sugrįžo nusižeminusi ir pripažino – kad ir kokios buvo kliūtys, neleidusios skirti Jūsų, ji turėjusi vykdyti mano valią... o aš tyčia, norėdama ją nubausti... kelias akimirkas dvejojau... ir tada pasakiau, kad, aišku... aš to noriu!

ABIGAILĖ

Kokia Jūs maloninga!.. (*Rodydama knygą, kurią laiko rankoje*) Jūsų didenybė pageidautų?.. (*Karalienė rodo, kad ji pasiruošusi klausyti. Abigailė atsineša taburetę, atsisėda šalia karalienės, atverčia knygą ir skaito*) „Parlamento istorija!..“

KARALIENĖ *nuobodžiaujančiu judesiu uždėdama ranką ant knygos*

Ar žinai, kad buvau teisi norėdama tavęs... nes nuo to laiko, kai tu šalia, mano gyvenimas pasikeitė! Aš nebenuobodžiauju, galvoju garsiai... aš laisva... aš nebesu karalienė...

ABIGAILĖ *vis dar su knyga rankoje*

Tai karalienės nuobodžiauja?

KARALIENĖ *paimdama iš jos rankų knygą, kurią numeta ant šalia esančio staliuko*

Mirtinai!... Ypač aš...Visą dieną tenka rūpintis reikalais, kurie svetimi ir širdžiai, ir vaizduotei; bendrauti tik su tais racionaliais, savanaudžiais, sausais žmonėmis. Jų aš tik klausau... o su tavimi kalbuosi – tavo mintys tokios gaivios ir džiaugsmingos.

ABIGAILĖ

Ne visada!.. kartais aš tokia liūdna!

KARALIENĖ

Ak! yra liūdesys, kuris manęs neerzina... kaip vakar, pavyzdžiui, kai kalbėjomės apie mano vargšą broį, kurį jie ištrėmė... ir kurį pamatyti ar apkabinti aš, karalienė... galėsiu tik su parlamento įstatymu, o jo galbūt niekuomet nepriims!

ABIGAILĖ

Ak! tai siaubinga!

KARALIENĖ

Tiesa?.. Ir dar kalbėdama pastebėjau, kad verki – nuo tos akimirkos, tave, sugebėjusią mane suprasti... tave myliu kaip tikrą draugę...

ABIGAILĖ

Ak! kokie jie teisūs vadindami Jus gerąja karaliene Ana.

KARALIENĖ

Taip, aš esu gera. Jie tai žino ir tuo naudojasi... Jie mane kankina, apkrauna rūpesčiais, reikalais ir pageidavimais, vis prašo vietų – jų reikia visiems! ir visiems tos pačios... pačios geriausios!

ABIGAILĖ

Na ir tegu! Duokite jiems garbę ir valdžią,... o man užteks tik Jūsų širdgėlos.

KARALIENĖ *stodamasi ir numesdama savo siuvinį ant staliuko*

Ak! tu prašai viso mano gyvenimo ir jį tau atiduodu. Tu man atstosi tuos, kurių gedžiu, nes visi mes tremtiniai... jie – Prancūzijoje, aš – šitam soste.

ABIGAILĖ

Ir kodėl gi turėtumėt likti vieniša ir be šeimos, juk Jūs tokia jauna ir... laisva?

KARALIENĖ

Tylėk... tylėk!.. Visi jie taip sako ir, jei jų klausyčiau, turėčiau atsiduoti sutuoktiniui, kurį būsiu išsirinkusi ne pati, turėčiau žiūrėti valstybės interesų, susitaikyti su santuoka, primesta parlamento ir tautos... Ne, ne... verčiau renkuosi laisvę... vienatvę man mielesnė nei vergystė.

ABIGAILĖ

Suprantu... tad jei esi princesė, negali laisvai pasirinkti nei mylėti nieko?

KARALIENĖ

Tikrai, kad ne!

ABIGAILĖ

Kaip tai!.. negalima net mintyse, net svajonėse?

KARALIENĖ *šypsodamasi*

Parlamentas tai draudžia.

ABIGAILĖ

Ir Jūs neišdrįsite jo nepaisyti? Jūs neturėsite tiek drąsos... Jūs, karalienė?

KARALIENĖ

Kas žino? galbūt aš drąsesnė nei tu galvoji!

ABIGAILĖ *gyvai*

Pačiu laiku!

KARALIENĖ

Aš juokauju!.. Tai, kaip ir sakei... svajonės! godos... paslaptinga ateitis, pasakiški projektai, kuriami vaizduotės! sapnai, kuriuos sapnuojame atmerktomis akimis ir kurių gal net nenorėtume įgyvendinti... net jei tai būtų įmanoma. Vienu žodžiu, romanas – kuriu aš jį viena... ir niekas jo neperskaitys.

ABIGAILĖ

O kodėl gi ne?.. skaitysime jį dviese... tyliu balsu... kad tik aš žinočiau, kas jo herojus.

KARALIENĖ *šypsodamasi*

Vėliau... galbūt.

ABIGAILĖ

Tai koks gražuolis didikas, esu tikra.

KARALIENĖ

Galbūt! Žinau tik tai, kad per du tris mėnesius jam ištariau vos kelis žodžius... o jis man – dar nė vieno!.. Viskas paprasta... juk karalienei...

ABIGAILĖ

Tiesa... būti karaliene tikrai sunku! bet su manimi pažadėjote ja nebūti!.. taigi, mes dviese laisvą Jums minutę galėtume kalbėtis apie nepažįstamąjį... visai nebijodamos parlamento!..

KARALIENĖ

Tu teisi!.. tame nėra jokio pavojaus! o kas itin žavinga, Abigaile, tavyje labiausiai myliu tai, kad nesi tokia kaip jie, nuolat man kalbantys apie valstybės reikalus!.. tu – niekada!..

ABIGAILĖ

O! dieve mano!..

KARALIENĖ

Kas gi tau?

ABIGAILĖ

Tai kad kaip tik norėjau perduoti Jums prašymą, labai svarbų prašymą...

KARALIENĖ

Kieno?..

ABIGAILĖ

Lordo Bolingbroko... Ak! kaip blogai!.. visiškai pamiršau jo reikalus!.. kuriuos jis patikėjo man, man ir... ponui Mašamui...

KARALIENĖ *susijaudinusi*

Mašamui!..

ABIGAILĖ

Tam karininkui, kuris šiandien budi rūmuose. Įsivaizduokite, ponio, kad kadaise keliaudamas po Prancūziją Bolingbrokas sutiko garbingą bajorą... draugą...kuris jam labai daug padėjo ir, savo ruožtu, lordas labai norėtų gauti šiam draugui...

KARALIENĖ

Vietą?.. titulą?..

ABIGAILĖ

Ne... audienciją pas Jūsų didenybę ar bent jau kvietimą šį vakarą atvykti į žaidimus rūmuose.

KARALIENĖ

Hercogienė – rūmų valdytoja – yra atsakinga už kvietimus, perduosiu jo vardą... (*Prieidama prie stalo kairėje ir sėsdamasi rašyti*) Kas jis?

ABIGAILĖ

Markizas de Torsi.

KARALIENĖ *gyvai*

Tylėk!

ABIGAILĖ

Kodėl gi?

KARALIENĖ

Didikas, kurį vertinu, kurį gerbiu!.. tačiau jis – Liudviko XIV pasiuntinys ir jei kas sužinotų, kad tu man jį minėjai...

ABIGAILĖ

Na ir kas?

KARALIENĖ

Tik to užtekų sukelti įtarumui, pavydui, priekaištams... ši draugystė be galo vargina!.. o jei aš dar ir susitikčiau su markizu...

ABIGAILĖ

Bet lordas Bolingbrokas to tikisi... jam tai be galo svarbu... jis tvirtina, kad jei atsisakysite priimti markizą, viskas bus prarasta!

KARALIENĖ

Iš tiesų!

ABIGAILĖ

O Jūs – valdovė, Jūs – karalienė, Jūs to norėtumėt, ar ne?

KARALIENĖ *sutrikusi*

Be abejo... norėčiau...

ABIGAILĖ *gyvai*

Tai pažadate jį priimti?

KARALIENĖ

Bet juk... tylos!..

II SCENA

HERCOGIENĖ, KARALIENĖ, ABIGAILĖ

HERCOGIENĖ *įeidama pro galines duris*

Štai, ponias, depeša iš maršalo... ir nepaisant įspūdžio, kurį paliko Bolingbroko kalba... (*Ji sustoja, pamačiusi Abigailę*)

KARALIENĖ

Na!.. Tęskite.

HERCOGIENĖ *rodydama j Abigailę*

Laukiu, kol išeis panelė.

ABIGAILĖ *kreipdamasi į karalienę*

Ar Jūsų didenybė įsako man pasišalinti?

KARALIENĖ *sutrikusi*

Ne... nes netrukus turėsiu Jums kelis pavedimus... (*su apsimestiniu šiurkštumu*) Paimkite knygą... (*hercogienei – maloniai*) Tęskite, hercogiene...

HERCOGIENĖ *nepatenkinta*

Taigi! nepaisant Bolingbroko kalbos, subsidijoms bus pritarta ir iki šiolei neapsisprendusi dauguma linksta į mūsų pusę su sąlyga, kad dėl šio klausimo bus galutinai nutarta ir visiškai atsisakyta derybų su Liudviku XIV!

KARALIENĖ

Be jokios abejonės.

HERCOGIENĖ

Štai kodėl į Londoną atvykęs ir čia apsistojęs markizas de Torsi sukėlė tiek šurmulio. Teisingai pasielgiau – kaip ir buvome sutarę – Jūsų vardu pažadėdama, kad jo nepriimsite ir kad šiandien pat jam bus įteiktas išsiuntimo raštas...

ABIGAILĖ *sėdinti prie staliuko dešinėje paleidžia iš rankų knygą*

O dangau!

HERCOGIENĖ

Kas Jums?

ABIGAILĖ *maldaujančiu žvilgsniu žiūrėdama į karalienę*

Tai knyga... ji man iškrito!..

KARALIENĖ *hercogienei*

Vis dėlto, man regis... prieš galutinai apsispręsdami galbūt galėtume išklaudyti markizą...

HERCOGIENĖ

Išklaudyti... priimti... kad abejojanti ir neryžtinga dauguma nuo mūsų nusisuktų ir pasirinktų Bolingbroko pusę!

KARALIENĖ

Jūs manote?..

HERCOGIENĖ

Tada jau tūkstantį kartų geriau išvis atsisakyti įstatymo projekto, visai jo neteikti. Ir jei Jūsų didenybė pasiryžusi atsakyti už visas pasekmes ir visuotinį perversmą, kuris dėl to kils...

KARALIENĖ *išsigandusi ir nepatenkinta*

O ne! dieve mano! daugiau nieko nenoriu apie tai girdėti...man jau ir to per daug!..

(Ji nueina atsisėsti prie stalo kairėje)

HERCOGIENĖ

Na ir puiku!.. aš pranešiu maršalui, kas vyksta, ir iškart parašysiu markizui de Torsi tą laišką, kurį atnešiu Jūsų didenybei aprobuoti ir pasirašyti...

KARALIENĖ

Puiku!

HERCOGIENĖ

Čia... trečią valandą užsukusi pakeliui į koplyčią

KARALIENĖ

Puiku... dėkoju Jums!..

HERCOGIENĖ *į šoną*

Galų gale!..

(Ji išeina)

ABIGAILĖ, *kuri visą laiką sėdėjo prie staliuko*

Vargšas markizas de Torsi... viskas baigta!..

(Ji atsistoja ir perkelia taburetę prie galinių durų, iš kur buvo ją pasiėmusi)

KARALIENĖ *kairėje, imdama depešas, kurias jai įteikė hercogienė*

Ak! kaip nuobodu! Argi man visą laiką teks klausytis apie įstatymus, parlamentą, politinius ginčus?.. ir šitos depešos iš maršalo... kurias turiu perskaityti... tarsi ką suprasčiau tuose karo reikaluose!..

(Ji ima vartyti raportą)

III SCENA

KARALIENĖ, ABIGAILĖ, MAŠAMAS *pasirodo galiniame tarpduryje šalia Abigailės*

ABIGAILĖ

O! dieve mano! ko čia atėjot?

MAŠAMAS *tyliai*

Laiškas nuo mūsų draugo!

ABIGAILĖ

Nuo Bolingbroko!.. (*Skaito susijaudinusi*) „Mano miela mergaite... Fortūna Jums šypsosi, tad patariu kuo greičiau papasakoti karalienei apie Jūsų ir Mašamo vedybas. Bet Jūs esate malonėje... o aš, aš žuvęs!.. Padėkite man!.. Aš čia... laukiu Jūsų! Nuo to priklauso visų mūsų išsigelbėjimas! Ak! atbėgu...

(Ji išeina pro galines duris, Mašamas išseka paskui ją)

IV SCENA

KARALIENĖ, MAŠAMAS

KARALIENĖ *vis dar sėdi ir išgirdusi žingsnius atsisuka*

Kas čia!.. (*Mašamas sustoja*). A! tai budintis karininkas. Tai Jūs, pone Mašamai!

MAŠAMAS

Taip, poncia... (*Į šoną*) O kad išdrįsčiau, kaip pataria Bolingbrokas, papasakoti jai apie mūsų vedybas...

KARALIENĖ

Ko pageidaujate?

MAŠAMAS

Jūsų didenybės malonės.

KARALIENĖ

Pačiu laiku!.. Jūs – niekada nepraveriantis burnos... niekada nieko neprašantis!..

MAŠAMAS

Taip, ponias, aš nedrįsau... tačiau šiandien...

KARALIENĖ

Kas gi įkvėpė Jums drąsos?

MAŠAMAS

Ta padėtis, kurioje aš atsidūriau... ir, jei Jūsų didenybė teiktųsi skirti man kelias akimirkas
audiencijos...

KARALIENĖ

Šiuo metu būtų sudėtinga...itin svarbios depešos...

MAŠAMAS *pagarbiai*

Palieku Jus!..

KARALIENĖ

Ne!.. pirmiausia turiu įvykdyti teisingumą savo pavaldiniams ir išklausti jų skundus bei prašymus...
o jūsiškis, be jokios abejonės, susijęs su Jūsų laipsniu?

MAŠAMAS

Ne, ponias!

KARALIENĖ

Su paaukštinimu?..

MAŠAMAS

O! ne, ponias, apie tai net negalvoju!

KARALIENĖ *šypsodamasi*

A!.. ir apie ką gi Jūs galvojate?

MAŠAMAS

Atleiskite...ponia!.. bijau, kad taip atskleisti savo paslaptis, bus įžeidimas karalienei.

KARALIENĖ *linksmi*

Kodėl gi? Man labai patinka paslaptys! Tęskite, prašau Jus!.. (*atkišdama jam ranką*) ir iš anksto pasikliaukite mūsų karališkąja globa.

MAŠAMAS *keldamas ranką prie lūpų*

Ak! ponია!..

KARALIENĖ *susijaudinusi ištraukia ranką*

Prašau prašau!..

MAŠAMAS

Taigi! ponია... pats to nežinodamas aš jau turiu įtakingą globėją.

KARALIENĖ *mosteli nustebusi*

A!

MAŠAMAS

Tai Jus stebina?..

KARALIENĖ *palankiai į jį žiūrėdama*

Ne!.. tai manęs nestebina...

MAŠAMAS

Ir šis globėjas... kuris niekada neprisipažino, kas esąs... grasindamas savo pykčiu užgynė man...

KARALIENĖ

Nagi!.. užgynė Jums...

MAŠAMAS

Vesti!

KARALIENĖ *juokdamasi*

Jums!.. Jūs teisus!.. tai bent nuotykis!.. ir vienas įdomesnių... (*Smalsiai*) Tęskite, tęskite... (*Nepatenkinta atsisuka ir pamato įeinančią Abigailę*) Kas čia?.. kas leidžia sau taip įeiti?..

V SCENA

TIE PATYS, ABIGAILĖ

KARALIENĖ

A! tai tu, Abigaile?.. vėliau galėsiu su tavim pasikalbėti.

ABIGAILĖ

O! ne, ponija, dabar pat! Jums taip atsidavęs draugas... primygtinai prašo atvesti jį iki Jūsų didenybės!

KARALIENĖ *nepatenkinta*

Visada kas nors pertraukia ir trukdo... nė minutės negali skirti rimtiems reikalams!.. Ko dar iš manęs reikia?.. kas tas žmogus?

ABIGAILĖ

Lordas Bolingbrokas

KARALIENĖ *stodamasi, su siaubu*

Bolingbrokas!

ABIGAILĖ

Jis tvirtina, kad klausimas, dėl kurio ateina – rimtas ir sudėtingas.

KARALIENĖ *į šoną nekantriai*

Vėl reikalavimai, skundai, diskusijos... (*Garsiai*) Tai neįmanoma... netrukus ateis hercogienė.

ABIGAILĖ

Na ir kas! kol ji dar neatėjo!..

KARALIENĖ

Juk sakiau jau tau, kad nebenoriu kankintis klausydama kalbų apie valstybinius reikalus!.. Be to, šis

susitikimas jau nieko nebepakeis!

ABIGAILĖ

Visvien priimkite jį, net jei tik tam, kad išvartytumėt... aš jau pasakiau, kad jam leista pakilti.

KARALIENĖ

O hercogienė, kurios aš laikiu ir kuri jį susitiks?.. Ką Jūs padarėte!

ABIGAILĖ

Nubauskite mane, ponias, nes jis jau čia!

KARALIENĖ *piktai, eidama į kitą scenos pusę.*

Palikite mus!

ABIGAILĖ *tyliai – Bolingbrokui, kurį sutinka scenos gilumoje*

Ji prastai nusiteikusi!

MAŠAMAS *taip pat*

Ir Jūs nieko nepešite!

BOLINGBROKAS

Kas žino?.. talentas... arba atsitiktinumas!.. ypač pastarasis!..

(Abigailė ir Mašamas išeina)

IV SCENA

BOLINGBROKAS, KARALIENĖ, *kuri nuėjo atsisėsti į krėslą dešinėje, prie staliuko ant vienos kojos.*

KARALIENĖ *Bolingbrokui, kuris artinasi prie jos ir pagarbiai nusilenkia.*

Bet kuriuo kitu metu Jus, Bolingbrokai, būčiau priėmusi su malonumu – pats žinote, kaip džiaugiuosi kaskart Jus matydama... bet šiandien, tą vienintelį kartą...

BOLINGBROKAS

Ir vis dėlto ateinu pas Jus ginti pačių brangiausių Anglijos interesų...ir dėl markizo de Torsi

išvykimo...

KARALIENĖ *stodamasi*

A! taip ir maniau!.. būtent to ir bijojau. Žinau, Bolingbrokai, viską, ką ketinate man pasakyti... vertinu Jūsų pastangas ir dėkoju už jas... tačiau, supraskite, jos – bergždžios, markizo išsiuntimo raštas bus pasirašytas...

BOLINGBROKAS

Jis dar nepasirašytas! ir jei markizas išvyks, prasidės baisesnis karas nei kada nors yra buvęs, tokia kova, kurios ir galo nebus matyti ... ir jei tik teiktumėtės mane išklaudyti...

KARALIENĖ

Viskas jau nuspręsta ir sutarta... aš daviau žodį... jei norite žinoti... ir laikiu hercogienės dėl parašo... ji atvyks trečią valandą, ir jei ras Jus pas mane...

BOLINGBROKAS

Suprantu...

KARALIENĖ

Vėl kils naujos scenos!.. nauji ginčai!.. kurių aš nebepakelsiu... O Jūs, Bolingbrokai, man taip atsidavęs... Jūs esate man tikras draugas...

BOLINGBROKAS

Ir mane atstumiate... mane išvarote, kad galėtumėt priimti savo priešų. Atleiskite, ponია! užleisiu vietą hercogienei...tačiau valanda, kai ji turi ateiti, dar neišmušė – ar mano uolumui ir atvirumui skirsite bent tas kelias minutes, kurios mums liko?.. Neversiu Jūsų vargintis man atsakinėjant... Jums teks tik vargas mane išklaudyti. (*Karalienė stovėjusi prie savo krėslo krenta į jį ir lieka sėdėti. – Žiūri į laikrodį*) Penkiolika minučių, ponია, vos penkiolika minučių!.. tai viskas, kiek man palikta tam, kad galėčiau nupasakoti šios šalies nelaimes. Jos sunaikintą prekybą, sugriautus finansus, kasdien vis didėjančią skolą, jos dabartį, kuri ryja mūsų ateitį... Ir visos šios nelaimės kyla dėl karo... karo, kuris visiškai nereikalingas mūsų garbei ir interesams. Anglija žlunga tam, kad Austrija plėstųsi... mokesčius mokame dėl imperatoriaus galybės ir princo Eugenijaus šlovės... tęsiame sąjungą, kuri naudinga jiems vieniems... Taip, ponია... jei netikite mano žodžiais, jei Jums reikia vien tik faktų – ar žinote, kad Bušeno pergalė, dėl kurios visa garbė atiteko sąjungininkams, Anglijai kainavo septynis milijonus svarų sterlingų?

KARALIENĖ

Leiskite milorde!..

BOLINGBROKASs

Ar žinote, kad Malplakė mes netekome trisdešimties tūkstančių karių, o šlovingi pralaimėjusieji – vos aštuonių tūkstančių. Ir jei Liudvikas XIV būtų atsilaukęs prieš ponios de Maintenon, kuri yra jo hercogienė Marlboro, įtaką; jei vietoj to, kad Versalio salonuose būtų prašinėjęs grafo de Vilrua vadovauti kariuomenei... jis būtų išstudijavęs mūsų laukus ir pasirinkęs Vandomą ar Katina... ar žinote, kas būtų likę iš mūsų ir mūsų sąjungininkų?... Ginkluota Prancūzija viena priešinasi visai Europai ir gerai valdoma, joje karaliauja. Tuo mes įsitikinome ir galbūt dar galėsime įsitikinti – neverskime jos to daryti!

KARALIENĖ

Taip, Bolingbrokai, taip, jūs norite taikos...ko gero, Jūs teisus... Tačiau aš viso labo silpna moteris, o norint pasiekti tai, ką Jūs siūlote... reikia drąsos – aš jos neturiu... Jūs turite susitarti su tais, kurie man taip pat pasižventę...

BOLINGBROKAS *pagyvėdamas*

Kurie Jus klaidina... prisiekiu Jums... ir aš tai įrodysiu.

KARALIENĖ

Ne... ne... leiskite man likti nežinioje!.. Kitaip vėl reikės pykti... širsti ant ko nors... aš taip negaliu.

BOLINGBROKAS *į šoną*

Ech! Ko gi tikėtis iš karalienės, kuri net nemoka įširsti? (*Garsiai*) Ką? ponia, jei Jums būtų pateikti akivaizdūs nenuginčijami įrodymai, kad dalis mūsų subsidijų keliauja į Marlboro hercogo išdą ir kad būtent tai yra priežastis šiam karui tęsti...

KARALIENĖ *klausydama ir manydama išgirdusi ateinant hercogienę*

Tyliau... maniau išgirdusi... Išeikite, Bolingbrokai... kažkas ateina...

BOLINGBROKAS

Ne, ponia... (*Tęsdamas gyvai*) O jei aš pridurčiau, kad hercogienė ir dėl kur kas meilesnių priežasčių baiminasi taikos, kuri jai trukdytų, grąžindama hercogą į Londoną ir rūmus...

KARALIENĖ

Tuo niekada nepatikėsiu...

BOLINGBROKAS

Vis dėlto tai teisybė!.. Ir tas jaunas karininkas, kuris čia ką tik buvo...Arturas Mašamas, jei neklystu... galėtų Jums atskleisti kur kas daugiau...

KARALIENĖ *susijaudinusi*

Mašamas... ką Jūs sakote?

BOLINGBROKAS

Kad hercogienė myli jį...

KARALIENĖ *drebedama*

Jį!.. Mašamą!..

BOLINGBROKAS *ruošdamasis išeiti*

Jį... ar kurį kitą, argi tai svarbu?

KARALIENĖ *piktai*

Jūs klausiate, ar man svarbu... (*Ūmiai atsistodama*) kad manimi naudojamas, kad esu klaidinama!.. kad valstybės interesais dangstomi kaprizai, intrigos ar asmeniniai tikslai... Ne, ne... reikia viską išsiaiškinti! Pasilikite, milorde, pasilikite! aš, karalienė, aš noriu... aš turiu viską žinoti!..

(Ji nueina žvilgelti į galerijos pusę dešinėje ir sugrįžta.)

BOLINGBROKAS *į šoną tuo metu*

Ar tik nebus... mažasis Mašamas?.. O Anglijos likime, nuo ko tu priklausai?

KARALIENĖ *susijaudinusi*

Taigi! Bolingbrokai, Jūs tvirtinote, kad hercogienė?..

BOLINGBROKAS *stebėdamas karalienę*

Trokšta tęsti karą...

KARALIENĖ *taip pat*

Norėdama, kad jos vyras būtų kuo toliau nuo Londono.

BOLINGBROKAS *taip pat*

Taip, ponias...

KARALIENĖ

Ir iš meilės Mašamui...

BOLINGBROKAS

Turiu priežasčių taip manyti.

KARALIENĖ

Kokių?

BOLINGBROKAS *gyvai*

Pirmiausia dėl to, kad būtent hercogienė jį priėmė į rūmus, į karalienės tarnybą.

KARALIENĖ

Teisybė!

BOLINGBROKAS

Jos dėka jam buvo suteiktas vėliavininko laipsnis.

KARALIENĖ

Teisybė!

BOLINGBROKAS

Jos dėka, galiausiai, prieš kelias dienas jis buvo paskirtas gvardijos karininku.

KARALIENĖ

Taip, taip, Jūs teisus, prisidengiant esą to norėjau aš... aš troškau...(*Pagyvėjusi*). Dabar galvoju... tas nežinomas globėjas... apie kurį Mašamas man pasakojo...

BOLINGBROKAS

Ar tiksliau toji globėja...

KARALIENĖ

Uždraudusi jam vesti...

BOLINGBROKAS *šalia karalienės ir beveik jai į ausį*

Tai ji... Jos įsijaudrinusi vaizduotė jau mėgaujasi romantišku nuotykiu. Norėdama be jokių trukdžių atsiduoti tiems švelniems malonumams, kilnioji hercogienė savo vyrą laiko kariuomenės priešakyje ir įtikinėja skirti subsidijas karui tęsti!.. (*Tvirtai*) Karui, kuris jai neša šlovę...turtus...laimę... laimę tuo didesnę, kad niekas apie ją nė neįtaria, o garbiosios asmenybės, kurios manosi tarnaujančios jos garbėtroškai, tuo pačiu tarnauja ir jos meilės reikalams – iš ko hercogienė giliai širdyje juokiasi.
(*Matydamas karalienės įširdusį mostą*) Taip, ponja...

KARALIENĖ

Tylos! Tai ji!..

VII SCENA

BOLINGBROKAS, KARALIENĖ, HERCOGIENĖ

HERCOGIENĖ *jėjusi pro duris dešinėje išdidžiai artinasi. Pamačiusi Bolingbroką šalia karalienės nustemba.*

Bolingbrokas!.. (*Bolingbrokas nusilenkia ir pasisveikina*)

KARALIENĖ, *kuri šioje scenoje vis bando nuslėpti savo pyktį, šaltai kreipiasi į hercogienę*
Kas atsitiko, milei?.. Ko Jūs norėjote?

HERCOGIENĖ *jai duodama popierių, kuriuos laiko rankoje*
Markizo de Torsi išsiuntimo raštas... ir jį lydintis laiškas!

KARALIENĖ *sausai*

Gera!.. (*Numeta popierių ant stalo*)

HERCOGIENĖ

Juos atnešiau Jūsų didenybei pasirašyti.

KARALIENĖ *taip pat, eidama atsisėti prie stalo kairėje.*

Na ir puiku!.. Aš perskaitysiu... išnagrinėsiu.

HERCOGIENĖ *į šoną*

O dangau!.. (*Garsiai*) Juk Jūsų didenybė jau buvo nusprendusi pasirašyt dar šiandien... ir šįryt...

KARALIENĖ

Taip, be abejo... tačiau geriau apsvarsčiusi bevėlyčiau tai atidėti vėlesniam laikui...

HERCOGIENĖ *supykusi ir žiūrėdama į Bolingbroką*

A! jau numanau!.. nesunku atspėti kieno įtakon dabar pateko karalienė!

KARALIENĖ *stengdamasi susivaldyti*

Ką norite tuo pasakyti?.. kokia įtaka? Nesuprantu, apie ką Jūs... aš klausau tik proto, teisingumo ir visuomenės gerovės balso...

BOLINGBROKAS *stovėdamas šalia stalo karalienei iš dešinės*

Visi tai žino!..

KARALIENĖ

Galima stengtis, kad manęs nepasiektų visa tiesa... tačiau kai tik ją sužinau... kai tik kalba pasisuka apie valstybės interesus... aš nebedvejoju!

BOLINGBROKAS

Tai karalienės žodžiai..

KARALIENĖ *pagyvėdama*

Akivaizdu, kad Bušeno paėmimas Anglijai kainavo septynis milijonus svarų sterlingų...

HERCOGIENĖ

Ponia!..

KARALIENĖ *vis labiau įsijausdama*

O gerai paskaičiavus... matyti, kad Hochslait ar Malplakė mūsųose mes netekome trisdešimties tūkstančių karių.

HERCOGIENĖ

Bet leiskite...

KARALIENĖ *stodamasi*

Ir Jūs norite, kad aš pasirašyčiau šį laišką, kad priimčiau tokį svarbų, tokį rimtą sprendimą... tiksliai

nežinodama... pati neįsitikinusi?... Ne, ponio hercogienė... nenoriu tarnauti garbėtroškai... ar kitokiems tikslams! neaukosiu vardan jų valstybės interesų.

HERCOGIENĖ

Tik vieną žodį...

KARALIENĖ

Nėra laiko... Mums jau metas į koplyčią... (*Abigailei, kuri įeina pro duris dešinėje*). Eikš, eime!

ABIGAILĖ

Kokia Jūsų didenybė susijaudinusi!

KARALIENĖ *pusbalsiu ir nusivesdama ją į scenos pakraštį*

Ir ne be priežasties!.. Norėčiau sužinoti vieną paslaptį... ir tas žmogus, apie kurį šią popietę kalbėjome – būtinai turiu jį pamatyti, jį iškvosti...

ABIGAILĖ *linksmai*

Ką?.. nepažįstamąjį?

KARALIENĖ

Taip... atvesk jį man, kaip nori taip.

ABIGAILĖ *taip pat*

Turėčiau bent žinoti, kas jis!

KARALIENĖ *atsisukusi pamato Mašamą, kuris įėjęs pro galines duris įteikia jai pirštinaites bei Bibliją, ir labai tyliai sako Abigailei*

Žiūrėk, jis čia!

ABIGAILĖ *sustingdama iš nuostabos*

O dangau!

BOLINGBROKAS *praeidamas pro ją*

Ši partija – nuostabi!

ABIGAILĖ

Ji pralaimėta!..

BOLINGBROKAS

Ji laimėta!..

(Karalienė, paėmusi iš Mašamo rankų pirštinaites ir Bibliją, duoda ženklą Abigailei sekti paskui ją. Abi nutolsta. Įsiutusi hercogienė paima ant stalo gulinčius dokumentus ir išeina. Bolingbrokas nulydi ją pergalingu žvilgsniu.)

TREČIO VEIKSMO PABAIGA

IV VEIKSMAS

I SCENA

MARLBORO HERCOGIENĖ

Kur tai matyta!.. Pirmą kartą gyvenime ji parodė savo valių!.. tikrą valių! Ar tai reikėtų priskirti Bolingbroko nuopelnams?.. O gal tai tos mažylės įtaka?.. (*Su panieka*) Na jau!.. (*Po akimirkos tylos*) Tai dar išsiaiškinsime!.. O iki tol ir ką tik einant iš koplyčios, kur – esu tikra – abi mes meldėmės vienodai susikaupusios... ji buvo viena... Bolingbroko ir Abigailės nebebuvo... ir ji visvien atsilaukė!.. kad ir kaip stengiausi!.. Tas įstatymas dėl Stiuartų grįžimo... Žadėjau, kad dar šiandien bendruomenių rūmai jį priims... jei tik markizas išvyks!.. ir aš jau turiu jo išsiuntimo raštą... aš jį turiu... tik rytoj... Dvidešimt keturiomis valandomis vėliau, argi tai beturi reikšmės?.. Bet pasirašydama karalienė, kuri tokia nepastovi... neištikima net savo blogai nuotaikai... su manimi kalbėjo rūgščiai ir sausai, o tai jai visiškai nebūdinga... Jos balse skambėjo ironija, apmaudas...slaptas įsiūtis, kuriam nedrįso pasiduoti... (*Juokdamasi*) Akivaizdu, kad ji neapkenčia savo favoritės!.. Tai žinau ir būtent čia slypi mano stiprybė!.. Palankumas, kylantis iš meilės, taip greitai užgęsta!.. tačiau kai jis kyla iš neapykantos... jis tik didėja... štai ir visa mano įtakos paslaptis... Kas gi čia ateina?.. A! tai mūsų jaunasis karininkas.

II SCENA

MAŠAMAS, HERCOGIENĖ

MAŠAMAS

Tai pavojingoji hercogienė – Abigailė man primygtinai patarė jos vengti...Tik nežinau kodėl...Nesvarbu... bet kuriuo atveju saugokimės jos... nagi, drąsos!.. (*Jis pagarbiai sveikinas*)

HERCOGIENĖ

Ar tai tik ne ponas Mašamas, paskutinis gvardijos karininkas, kurį paskyrė Marlboro hercogas?

MAŠAMAS

Taip, miledi... (*/ šonq*) O! dieve mano! ji mane atleis.

HERCOGIENĖ

Kokiais nuopelnais pasižymėjote tokiame paaugštinimui?

MAŠAMAS

Jei vertinsite mano darbus – menkais, o jei vertinsite mano uolumą ir drąsą – tokiais pat kaip ir kiti.

HERCOGIENĖ

Puiku!.. man patinka toks atsakymas ir matau, kad milordas buvo teisus Jus paskirdamas...

MAŠAMAS

Tik norėčiau, kad prie šios malonės jis pridėtų dar ir kitą.

HERCOGIENĖ

Jis suteiks ją – kalbėkite.

MAŠAMAS

Ar gali būti?

HERCOGIENĖ

Kokios malonės prašote?

MAŠAMAS

Kad leistų man pateisinti jo lūkesčius pašaukdamas kautis po mūsų vėliavomis.

HERCOGIENĖ

Jis padarys tai... tikėkite mano žodžiu...

MAŠAMAS

Ak! ponias... tiek malonių!.. iš Jūsų, apie kurią man kalbėjo... kaip apie priešų...

HERCOGIENĖ

Ak taip! ir kas gi?

MAŠAMAS

Tie, kas Jūsų nepažįsta, tačiau nuo šiol jie bus tokie pat Jums atsidavę, kaip ir aš.

HERCOGIENĖ

Šis atsidavimas, ar galiu juo pasikliauti?.. ar galiu jo reikalauti?

MAŠAMAS

Malonėkite man įsakyti.

HERCOGIEN *palankiai į jį žiūrėdama*

Puiku! Mašamai, esu Jumis patenkinta... (*mostu kviesdama prisiartinti*) Prieikite.

MAŠAMAS *į šoną*

Kaip maloniai jinai žiūri! negaliu tuo patikėti!

HERCOGIENĖ

Jūs manęs klausotės, ar ne?

MAŠAMAS

Taip, miledi... (*į šoną*) Ko gi ji galėtų manęs prašyti?

HERCOGIENĖ

Reikalas svarbus – jį man pavadė karalienė, o aš savo ruožtu atkreipiau dėmesį į Jus. Kasdien atvyksite pas mane pristatyti savo paieškos rezultatų, suderinti su manimi veiksmų ir išklausti įsakymų, kad būtų surastas kaltininkas...

MAŠAMAS

Kaltininkas?

HERCOGIENĖ

Taip, Sen Džeimso rūmuose buvo įvykdytas bjaurus nusikaltimas, kuris nenusipelno jokio pasigailėjimo. Opozicijos narys, kurį tarp kitko aš labai menkai vertinu, Ričardas Bolingbrokas...

MAŠAMAS *į šoną*

O dangau!

HERCOGIENĖ

Buvo nužudytas!

MAŠAMAS *pasipiktinęs*

Ne, ponია, jis krito garbingai su špaga rankoje, kaudamasis su bajoru, kurio garbę buvo įžeidęs!

HERCOGIENĖ

Na taip! jei Jūs žinote, kas tas žudikas... išduokite jį mums – juk pažadėjot man, prisiekėme jį

- 80 -

surasti.

MAŠAMAS

Nebeieškokite, poniam, nes tai aš!..

HERCOGIENĖ

Jūs, Mašamai!

MAŠAMAS

Taip, aš.

HERCOGIENĖ *gyvai, ranka užspausdama jam burną.*

Nutilkite!.. Nutilkite!.. kad niekas to nesužinotų! Koks kiltų pasipiktinimas, juk Jūs tarnaujate rūmuose, karalienės tarnyboje!.. *(Gyvai)* Jūs neturite sau ko prikišti... ničnieko, esu tuo tikra...Viskas įvyko garbingai... Jūs tą tvirtinate ir kiekvienas pamatęs Jus, Mašamai, nedrįstų tuo suabejoti... Tačiau mūsų priešų neapykanta ir Jūsų paskyrimas gvardijos karinininku tą pačią dieną kaip ir dvikova... atrodo, kaip atlyginimas už ją...

MAŠAMAS

Išties!

HERCOGIENĖ

Mes nebegalėtume Jūsų apginti...

MAŠAMAS

Ar gali būti!.. toks rūpestis!..

HERCOGIENĖ

Yra tik vienas būdas Jus išgelbėti... Tai, ko taip karštai troškote ką tik – reikia vykti į kariuomenę.

MAŠAMAS

Ak! koks aš Jums dėkingas!

HERCOGIENĖ *susijaudinusi*

Tik kelioms dienoms, Mašamai... per tą laiką sumaištis nurims ir viskas pasimirš... Jūs išvyksite jau rytoj ir perduosite maršalui depešas, kurių paimti ateisite šįvakar pas mane.

MAŠAMAS

Kelintą valandą?

HERCOGIENĖ

Po žaidimų pas karalienę... šįvakar!.. Ir saugodamasis, kad niekas neįtartų apie Jūsų išvykimą, pasistenkite ateiti nepastebėtas!

MAŠAMAS

Prisiekiu Jums! Aš vis dar negaliu atsitokėti... Jūs, kurios taip bijojau... Jūs, kurios taip saugojausi... Ak! iš to dėkingumo... turiu atverti Jums visą savo sielą...

HERCOGIENĖ

Viską man papasakosite šįvakar... Tylos! kažkas ateina...

III SCENA

TIE PATYS, ABIGAILĖ *susijaudinusi įeina pro duris iš dešinės*

ABIGAILĖ

Vienas su ja!.. *tête-à-tête!*..

HERCOGIENĖ *į šoną*

Ir vėl šita Abigailė, kurią be paliovos vis sutinku... (*Garsiai*) Kokių Jūs reikalų?.. ko norite?.. ko reikia?

ABIGAILĖ *sumišusi, žiūrėdama tai į vieną, tai į kitą*

Nieko... nežinau... bijojau... (*Prisimindama, kokių ji reikalų*) Ak!.. taip, tikrai... prisiminiau... karalienė Jus kviečia, ponias...

HERCOGIENĖ

Puiku... užėisiu kiek vėliau pas ją...

ABIGAILĖ

Ponia, tuojau pat – Jūsų laukia karalienė!

HERCOGIENĖ *piktai*

Na jau! pasakykite savo ponias...

ABIGAILĖ išdidžiai

Aš niekam nieko neturiu sakyti... tik Jums, ponio hercogienė, perduoti savo ir Jūsų ponios įsakymą...

(Hercogienė piktai mosteli, tada susiima, susitvardo ir išeina.)

IV SCENA

MAŠAMAS, ABIGAILĖ

MAŠAMAS

Ką Jūs sau galvojate, Abigaile? taip su ja kalbėti?

ABIGAILĖ

Kodėl gi ne?.. turiu tam teisę. O Jūs, pone, kas suteikė Jums teisę ginti ją?

MAŠAMAS

Tai, ką ji padarė dėl mūsų... Jūs sakėte, kad ji labai valdinga ir baisi.

ABIGAILĖ

Labai pikta!... Taip sakiau ir dar kartoju!

MAŠAMAS

Tai štai – Jūs klystate!.. Jūs nežinote visko, ką esu skolingas jai už gerą širdį... ir už globą.

ABIGAILĖ

Už globą!.. Ar gali būti?.. kas Jums tai pasakė?

MAŠAMAS

Niekas... priešingai, aš pats jai ką tik prisipažinau apie dvikovą su Ričardu Bolingbroku ir būdama tokia kilniaširdė ji pažadėjo mane ginti... mane apsaugoti.

ABIGAILĖ sausiai

O kam gi?.. Argi ponas de Sen Žanas mums nepadeda?.. Nemanau, kad būtų reikalinga ir kitų globa!

MAŠAMAS *nustebęs*

Abigaile... neatpažįstu Jūsų... dėl ko taip susijaudinot... dėl ko taip susierzinot...

ABIGAILĖ

Man viskas gerai... aš atėjau... atbėgau... taip skubėjau vykdyti karalienės valią... bet kalbame ne apie mane... o apie hercogienę... Ką ji pasakė Jums?

MAŠAMAS

Bijodama dėl galimo pavojaus man, ji nori, kad jau rytoj išvykčiau į kariuomenę.

ABIGAILĖ *sušukdama*

Jūs nužudyti nori!.. bijodama pavojaus... Ir manote, kad šioji moteris Jus myli... (*Susitvardydama*) ne... turėjau omeny... rodo dėmesį... globoja.

MAŠAMAS

Taip, be abejo... aš pažadėjau paimti depešas maršalui... šįvakar pas ją...

ABIGAILĖ

Jūs pažadėjot, nelaimingasai!..

MAŠAMAS

Ar tai blogai?

ABIGAILĖ

Ir Jūs eisite?

MAŠAMAS

Taip, ketinu... Ji taip mielai, taip maloniai su manimi kalbėjo, kad prieš Jums ateinant norėjau jai papasakoti apie mudviejų planus ir vedybas...

ABIGAILĖ *džiugiai*

Tikrai!.. (*Į šoną*) O aš juo abejoju... (*Garsiai ir susijaudinusi*) Atleiskite, Arturai... tai, ką Jūs sakote yra taip puiku...

MAŠAMAS

Ar ne?... šįvakar pas ją... tikrai viską pasakysiu.

ABIGAILĖ

Ne... ne, aš Jums draudžiu... nepakluskite jos įsakymams... suraskite pretekstą...

MAŠAMAS

Ką sau galvojat? tai būtų įžeidimas jai... ir mūsų pražūtis!

ABIGAILĖ

Nesvarbu!.. geriau jau taip...

MAŠAMAS

Ir dėl kokios gi priežasties?

ABIGAILĖ *sutrikusi*

Tai kad... šįvakar maždaug tuo pačiu metu... karalienė liepė perduoti Jums, kad nori susitikti su Jumis, pasikalbėti ir kad galbūt ji Jūsų lauks!.. tai dar neaišku!

MAŠAMAS

Aš suprantu!.. tuomet eisiu pas karalienę...

ABIGAILĖ

Ne, Jūs neisite ir ten!

MAŠAMAS

Kodėl gi?

ABIGAILĖ

Negaliu Jums to atskleisti... Pasigailėkite manęs! nes aš taip kankinuosi, tokia aš nelaiminga...

MAŠAMAS

Ką gi tai reiškia?

ABIGAILĖ

Paklauskite manęs, Arturai... ar mylite mane taip, kaip aš Jus myliu?

MAŠAMAS

Už gyvenimą labiau...

ABIGAILĖ

Tai ir norėjau pasakyti!.. Tai štai! net jei atrodys, kad aš noriu pakenkti Jūsų karjerai ar Jūsų sėkmei, kad ir kokie absurdiški atrodytų mano prašymai, duokite žodį vykdyti juos nereikalaudamas paaiškinimų.

MAŠAMAS

Prisiekiu Jums!

ABIGAILĖ

Pradžiai – jokių būdu neprasitarkite hercogienei apie mūsų planus susituokti.

MAŠAMAS

Jūs teisi, verčiau jau apie tai pasakysiu karalienei.

ABIGAILĖ *gyvai*

Dar mažiau!..

MAŠAMAS

O juk šįryt būtent dėl to! prašiau audiencijos pas ją... ir esu tikras, kad ji mus apsaugotų... nes priėmė mane taip maloniai ir buvo tokia geranoriška.

ABIGAILĖ *į šoną*

Jis tai vadina gerumu.

MAŠAMAS

Ir maloningai man atkišo savo dailią ranką...pabučiuoti. (*Abigailei*) Kas Jums? jūsiškė šalta kaip ledas!

ABIGAILĖ

Ne... (*į šoną*) Ji man to nesakė!.. (*Garsiai*) Mašamai, aš taip pat pelniau didelį karalienės palankumą ir jos draugystę... esu apipilta malonėmis ir vis dėlto vardan mudviejų laimės verčiau būtume likę vargšais nelaimėliais ir niekada neatėję į rūmus tarp visų šių gražių žmonių, kur mus supa tiek pavojų ir pagundų.

MAŠAMAS *piktai*

A! dabar suprantu... kažkuris iš šių lordų... iš šių kilmingų didikų... Mus nori išskirti, sukiršinti ...
pavilioti Jus nuo manęs...

ABIGAILĖ

Taip, tokia daugmaž tiesa. Tyliau, kažkas beldžiasi. Tai Bolingbrokas – parašiau jam, kad atvyktų! Tik
jis vienas gali mane pamokyti ir man patarti.

MAŠAMAS

Jūs manote?..

ABIGAILĖ

Tačiau Jūs turėtumėt mus palikti.

MAŠAMAS *nustebęs*

Aš?..

ABIGAILĖ

Ak! juk Jūs žadėjote man paklusti.

MAŠAMAS

Ir laikysiuosi visų savo pažadų!..

(Jis pabučiuoja jos ranką ir išeina pro galines duris)

V SCENA

ABIGAILĖ *nuseka jį įsimylėjusiu žvilgsniu*

Ak! Arturai!.. kaip aš tave myliu!.. labiau nei anksčiau... labiau nei kada nors! galbūt dar ir dėlto, kad
jos visos nori paveržti jį iš manęs... O! ne, mylėčiau jį, jei to ir nebūtų! (*Kažkas dar kartą pabeldžia į
duris kairėje*). Aš pamiršau milordą... visiškai pamečiau protą...

(Ji eina Bolingbrokui atidaryti durų kairėje)

IV SCENA

BOLINGBROKAS, ABIGAILĖ

BOLINGBROKAS *žvaliai jeidamas*

Atskubu išklaudyti naujosios favoritės įsakymų, nes Jūs ja tapsite... sakiau Jums ir apie tai visi jau šneka...

ABIGAILĖ *nesiklausydama jo*

Taip... taip, karalienė mane dievina ir nebegali be manęs apsieiti! Bet ateikite greičiau – kitaip bus viskas prarasta!

BOLINGBROKAS

O dangau!.. argi markizas de Torsi?..

ABIGAILĖ *taukšteldama sau į galvą*

Ak! taip, išties!.. visiškai jį pamiršau!.. Hercogienė buvo atėjusi į karalienės kabinetą... ir šioji pasirašė!..

BOLINGBROKAS *su siaubu*

Dėl ambasadoriaus išvykimo!..

ABIGAILĖ

O, tai tik menkniekis!.. įsivaizduokite, kad Mašamas...

BOLINGBROKAS

Markizas išvyksta iš Londono...

ABIGAILĖ *nesiklausydama jo*

Per dvidešimt keturias valandas!.. (*Tvirtai*) Bet jei tik Jūs žinotumėt!

BOLINGBROKAS *piktai*

O hercogienė...

ABIGAILĖ *gyvai*

Ne hercogienės reiktų baimintis labiausiai!.. kita, daug baisesnė kliūtis...

BOLINGBROKAS

Kam?

ABIGAILĖ

Mašamui!

BOLINGBROKAS *nekantriai*

Ir pabandykite aptarti valstybinius reikalus su įsimylėjėliais... Aš Jums kalbu apie taiką, karą, apie visos Europos ateitį...

ABIGAILĖ

O aš Jums kalbu apie savas bėdas! Europa gali apsieiti ir viena, o jei mane paliksite likimo valiai, man liks tik numirti!

BOLINGBROKAS

Atleiskite, mano mergaite, atleiskite... pirmiausia, Jūs. Supraskite – garbėtroška yra egoistė ir visada nori būti pirmoji.

ABIGAILĖ

Kaip ir meilė!

BOLINGBROKAS

Na jau! Pažiūrėkime... sakote, karalienė pasirašė?

ABIGAILĖ *nekantriai*

Taip... dėl to įstatymo, kuris turėtų būti svarstomas.

BOLINGBROKAS

Žinau!.. štai ji ir vėl susitakė su hercogiene!

ABIGAILĖ *taip pat*

Ne... karalienė jos nekenčia...ant jos pyksta... nežinau dėl ko... bet nediržta nutraukti su ja ryšių.

BOLINGBROKAS *gyvai*

Sprogimui trūksta tik vienos kibirkštėlės... per dvidešimt keturias valandas, tai įmanoma!.. O Jūs nepasakėte karalienei, kad jei markizas išvyksta rytoj, niekuo neįsipareigotume šiandien jį priėmę! Vien iš pagarbos didžiam karaliui ir dėl gerų politinių santykių... ateities politikos verta draugiškai sutikti jo pasiuntinį... Ar pasakėte jai šitai?

ABIGAILĖ *išsiblaškiusi*

Manau, kad taip... nesu tuo tikra!.. Man rūpėjo kiti dalykai.

BOLINGBROKAS

Taip, tiesa... pažiūrėkime, kokie gi?

ABIGAILĖ

Šįryt mane matėte išsigandusią, netekusią vilties, mat sužinojau apie hercogienės planus... globoti Artūrą... Tai štai! visa tai niekis!.. yra ir kita... kita kilminga ponija... (*sutrikusi*) kurios vardo negaliu Jums atskleisti.

BOLINGBROKAS *j šoną*

Vargšė mergaitė!.. ji galvoja man pranešanti naujieną... (*Garsiai*) Kaip Jūs sužinojote?

ABIGAILĖ

Tai paslaptis, kurios išduoti negaliu... neklausinėkite manęs!

BOLINGBROKAS *tvirtai*

Vertinu Jūsų diskretiškumą ir net nebandysiu spėlioti... Ir ši moteris... hercogienė ar markizė, taip pat myli Mašamą?

ABIGAILĖ

Tai labai blogai, ar ne? tai taip neteisinga! Visos jos turi princų, hercogų, įtakingų didikų, kurie jas myli... o aš, aš teturiu jį vieną!.. Ir kaip galėčiau jį apginti aš, vargšė mergina? Kaip dėl jo kovoti net su dviem kilmingom damom?

BOLINGBROKAS

Tai kur kas geriau!.. dvi – ne taip pavojinga kaip viena...

ABIGAILĖ *nustebusi*

Ar galit tai pagrįsti?

BOLINGBROKAS

Labai lengvai... Įsivaizduokite, kad galinga karalystė siekia užkariauti silpną provinciją – tam niekas nesutrukdyt ir šiai galas! Bet jei tokį pat sumanymą turi ir kita imperija – tai tikras išsigelbėjimas, nes didžiosios valstybės viena kitą stebi, stengiasi perprasti viena kitos planus, neutralizuoja viena

kitą, o provincija pavojaus išvengia vien todėl, kad turi daug priešų... Ar suprantate?

ABIGAILĖ

Daugmaž... tačiau pavojus štai koks! Hercogienė paskyrė Mašamui pasimatymą savo namuose
šįvakar iškart po žaidimų pas karalienę...

BOLINGBROKAS

Labai gerai...

ABIGAILĖ *nekantriai*

Na ne, pone! Tai kaip tik labai blogai!

BOLINGBROKAS

Tai ir norėjau pasakyti!

ABIGAILĖ

Nes tuo pačiu metu, tą pačią valandą kita moteris... kita kilminga dama jį nori pasikviesti pas
save...

BOLINGBROKAS

Ir ką aš Jums sakiau? Jos kenkia viena kitai... jis juk negali tuo pačiu metu nueiti į abu pasimatymus!

ABIGAILĖ

Nė į vieną jų, tikiuosi!.. Laimei, toji kilminga dama dar nežino ir žinos tik šįvakar... ar bus laisva, nes
ji ne visada gali... dėl priežasčių, kurių atskleisti negaliu...

BOLINGBROKAS *šaltai*

Jos vyras?

ABIGAILĖ

Taip, būtent... ir jeigu ji galės pašalinti visas kliūtis...

BOLINGBROKAS

Jai pavyks... esu tuo tikras.

ABIGAILĖ

Tokiu atveju, pranešdama tai man ir Arturui, šįvakar visų akivaizdoje ji turi pasiskųsti, kad karšta ir nerūpestingai paprašyti stiklinės vandens.

BOLINGBROKAS

Ir tai turėtų reikšti – aš Jūsų laikiu, ateikite?

ABIGAILĖ

Žodis žodin.

BOLINGBROKAS

To niekas nesupras.

ABIGAILĖ

Tikrai ne!.. Nieko apie tai nesakiau Arturui... to ir nereik, ar ne?.. Aš visiškai nenoriu, kad jis eitų į šį pasimatymą... ar tą kitą! geriau jau mirsiu! geriau jau aš pražūsiu!

BOLINGBROKAS

Tikrai taip manote?

ABIGAILĖ

O! dėl savęs aš nebijau!.. labiau dėl jo!.. kuo daugiau apie tai galvoju!.. Argi turiu teisę griauti jo ateitį, užtraukti jam pavojingą kerštą, neapykantą, ypač dabar, kai dėl tos dvikovos... jį gali išaiškinti ir sulaikyti... Kaip man elgtis?.. Patarkite, prašau... Nebežinau, ką daryti ir visa mano viltis esate tik Jūs!

BOLINGBROKAS, *kuris per tą laiką galvojo, gyvai paima ją už rankos*

Ir Jūs visiškai teisi, taip, mano mergaitė,... taip, mano mažoji Abigaile, nusiraminkit!.. Markizas de Torsi šįvakar gaus kvietimą, jis pasikalbės su karaliene!

ABIGAILĖ *nekantriai*

Ai, pone...

BOLINGBROKAS *gyvai*

Mes išgelbėti! Mašamas taip pat... aš užkirsiu kelią abiem pasimatymams nesukompromitavęs jo ir nepražudęs Jūsų.

ABIGAILĖ

Ak! Bolingbrokai!.. jei tik Jūs tiesą sakot... Jums – mano pasiaukojimas, mano draugystė, visas mano gyvenimas!..

Kažkas išeina iš karalienės... skubėkite! Jei Jus kas pamatytų!..

BOLINGBROKAS *šaltai, pamatęs hercogienę*

Aš galiu likti, mane jau pamatė.

VII SCENA

TIE PATYS, HERCOGIENĖ *išeina iš apartamentų dešinėje*. Hercogienė, pamačiusi Bolingbroką su Abigaile, pašaipiai pastarajai nusilenkia. Abigailė atsilygina tuo pačiu ir išeina. Bolingbrokas tuo metu stovi tarp dviejų damų.

BOLINGBROKAS *pašaipiai*

Ačiū dievui! Kraujo balsas pagaliau prisišaukė! Ir štai Jūs nuostabiai sueinate su savo giminaite!.. tai suteikia vilties ir man!

HERCOGIENĖ *taip pat*

Išties, Jūs jau išpranašavote, kad vienądien mes galiausiai pamilsime vienas kitą.

BOLINGBROKAS *galantiškai*

Aš jau pradėjau! O Jūs, ponija?

HERCOGIENĖ

Aš kol kas tik žaviuosi Jūsų gudrumu ir talentais.

BOLINGBROKAS

Galėtumėt pridėti ir mano sąžiningumą... aš ištikimai laikiausi visų savo pažadų, duotų anądien!

HERCOGIENĖ

O aš – savųjų! Aš priėmiau tą ypatą, su kuria ką tik buvote *tête-à-tête* – Jūsų dėka ji yra šalia karalienės ir tarnauja Jūsų tikslams, o manusius žlugdo.

BOLINGBROKAS

Ir kaip nuo tamstos ką nuslėpsi! Jūs turite tiek įžvalgumo!

HERCOGIENĖ

Pakankamai, kad perprasčiau Jūsų ir panelės Abigailės intrigas, kuri Jūsų paliepta, šįvakar norėjo pakviesti markizą de Torsi...

BOLINGBROKAS

Aš suklydau... Dėl to reikėjo kreiptis ne į ją... o į Jus... darau tai dabar... (*Prieidamas prie stalo ir paimdamas atspausdintą laišką*). Štai kvietimai, kuriuos Jūs, karališkųjų rūmų valdytoja, viena turite teisę išsiųsti... esu tikras, kad padarysite man šią paslaugą...

HERCOGIENĖ *juokdamasi*

Tikrai milorde!.. paslaugą... Jums?

BOLINGBROKAS

Savaime suprantama, kad atsilygindamas Jums padarysiu dar didesnę... tik taip mes galime bendradarbiauti! Jums – gryna nauda...du šimtai procentų pelno... kaip ir su mano skolomis.

HERCOGIENĖ

Milordas gal ir vėl bus perėmęs ar nupirkęs kokių laiškų...Norėčiau jį įspėti – aš ėmiausi rimtų priemonių, kad toks šantažas nebepasikartotų. Turiu daug žavių laiškų, parašytų miledi Jūsų žmonos, Bolingbroko vikontienės... (*Pusbalsiu ir tarsi paslaptį*) gavau juos iš lordo Evandeilo...

BOLINGBROKAS *taip pat ir šypsodamasis*

Dosniai atsilyginote, neabejoju?

HERCOGIENĖ *piktai*

Pone...

BOLINGBROKAS

Nesvarbu, kaip gavote!.. Jūs turite juos... aš nebandysiu jų atimti... nei Jums kuo nors grasinti! Priešingai, nors paliaubos ir baigėsi...pasielgsiu taip tarsi jos vis dar tęstųsi ir Jūsų pačios labai pareikšiu savo nuomonę...

HERCOGIENĖ *pašaipiai*

Kuri man bus maloni?

BOLINGBROKAS *šypsodamasis*

Nemanau! Ko gero, būtent dėl to ją ir sakau... (*pusbalsiu*) Jūs turite varžovę!

HERCOGIENĖ *gyvai*

Kaip tai?

BOLINGBROKAS

Rūmuose viena ledi, viena kilminga dama taip pat įsižiūrėjo Mašamą. Aš turiu įrodymų. Žinau pasimatymo valandą, ženklą ir kaip jis bus duotas.

HERCOGIENĖ *drebedama iš įniršio*

Jūs man meluojate...

BOLINGBROKAS

Aš sakau teisybę... tai tokia pat tiesa, kaip ir tai, kad šiandien pati jo lauksite iš karto po žaidimų pas karalienę...

HERCOGIENĖ

O dangau!

BOLINGBROKAS

Būtent tam, be jokios abejonės, ir norima sutrukdyti... nes siekiama jį paveržti iš Jūsų... Jus sutriuškinti... Sudie, ponias...

(Jis ruošiasi išeiti pro duris kairėje.)

HERCOGIENĖ *piktai ir sekdamą jį iki pat stalo, kuris yra kairėje*

Jūs ką tik sakėte?.. šio pasimatymo... vieta?.. koks ženklas?.. kalbėkite!

BOLINGBROKAS *duodamas jai plunksną, kurią paima nuo stalo*

Kai tik Jūs būsite parašiusi kvietimą markizui de Torsi... (*Hercogienė susijaudinusi sėdasi prie stalo*) korektišką ir oficialų kvietimą... su visa markizui darančia pagarba, nors po to ir atmesite visus jo pasiūlymus ir toliau su juo kovosite... kaip ir su manimi... (*Matydamas, kad laiškas užantspauduotas, jis paskambina. - Ateina pasiuntinys. Jam atiduoda laišką.*) Šis laiškas – markizui de Torsi... į ambasadą... priešais rūmus... (*Pasiuntinys išeina*). Markizas gaus jį per penkias minutes.

HERCOGIENĖ

Na, tai, milorde!.. ta moteris...

BOLINGBROKAS

Ji bus šįvakar čia per karalienės žaidimus.

HERCOGIENĖ

Ledi Albermeil arba ledi Elvort... esu tuo tikra.

BOLINGBROKAS *tvirtai*

Nežinau jos vardo, bet tai sužinosime jau visai netrukus... jeigu jai pavyks pasprukti nuo savo prižiūrėtojų, jeigu šįvakar ji bus laisva ir galės pasimatyti su Mašamu... štai jų sutartinis ženklas...

HERCOGIENĖ *nekantriai*

Sakykite.. sakyskite greičiau dėl dievo!

BOLINGBROKAS

Ši moteris garsiai paprašys Mašamo stiklinės vandens.

HERCOGIENĖ

Čionai... šįvakar...

BOLINGBROKAS

Taip, tikrai... ir Jūs pati galėsite įsitikinti, kad mano informacija teisinga.

HERCOGIENĖ *piktai*

O vargas jiems!.. aš jų nepasigailėsiu...

BOLINGBROKAS *j šoną*

To ir tikiuosi.

GRAFIENĖ

Kai nuplėšiu kaukes visų dvariškių akivaizdoje

BOLINGBROKAS

Susiimkit... štai karalienė ir jos damos...

VIII SCENA

KARALIENĖ ir JOS PALYDOS DAMOS įeina pro duris dešinėje. DVARO DIDIKAI ir PARLAMENTO NARIAI įeina pro galines duris. KILMINGOS DAMOS susėda ratu dešinėje. ABIGAILĖ ir KELIOS FREILINOS atsistoja joms už nugarų. Scenos priekyje kairėje stovi BOLINGBROKAS ir keli PARLAMENTO NARIAI. Dešinėje HERCOGIENĖ stebi visas damas. Toje pačioje pusėje MAŠAMAS ir KELI KARININKAI.

HERCOGIENĖ *į šoną, stebėdama visas damas*

Kuri?.. Sunku atspėti... *(Karalienei, kuri artėja prie jos)* Einu paruošiu karalienės žaidimą...

KARALIENĖ *akimis ieškodama Mašamo*

Puiku... *(į šoną)* Nematau jo.

HERCOGIENĖ *garsiai*

Karalienės partija!.. *(Prisiartindama prie karalienės ir pašnibždomis)* Spaudimas darėsi toks stiprus, kad vien dėl akių teko išsiųsti kvietimą markizui de Torsi.

KARALIENĖ *jus neklausydama ir toliau ieškodama akimis*

Labai gerai!.. *(Pamačiusi Mašamą)* Jis čia!

HERCOGIENĖ

Tai užtildys opoziciją.

KARALIENĖ *žiūrėdama į Mašamą*

Taip... ir bus malonu Abigailei.

HERCOGIENĖ *pašaipiai*

Tikrai?..

(Hercogienė duoda nurodymus karalienės žaidimui. Tuo metu vienas parlamento narys prisiartina prie grupės kairėje, kur stovi Bolingbrokas.)

PARLAMENTO NARYS

Taip, ponai, iš patikimų šaltinių sužinojau, kad derybos visiškai nutrauktos.

BOLINGBROKAS

Jūs manote?

PARLAMENTO NARYS

Hercogienės įtaka tokia, kad ambasadorius net nebuvo priimtas.

BOLINGBROKAS

Kur tai matyta!

PARLAMENTO NARYS

Ir jis išvyksta jau rytoj, net negalėjęs pasimatyti su karaliene.

CEREMONMEISTERIS *praneša*

Ponas ambasadorius markizas de Torsi.

(Visuotinis nustebimas. Visi pakyla ir pasisveikina. Bolingbrokas išeina jo pasitikti, paima už parankės ir atvedęs pristato karalienei)

KARALIENĖ *žavingai*

Sveiki atvykę, pone ambasadoriau, mums didžiulė garbė Jus priimti.

HERCOGIENĖ *(tyliai - karalienei)*

Ir nieko daugiau... dėl dievo, būkite atsargi!

KARALIENĖ *atsisukusi į Bolingbroką, kuris stovi iš kitos pusės, sako jam pusbalsiu:*

Žinojau, kad šis kvietimas Jus pamalonins ir matote, kai tik aš galiu...

BOLINGBROKAS *pagarbiai nusilenkdamas*

Ak, poniai!.. Kokia Jūs geraširdė!

MARKIZAS *tyliai – Bolingbrokui*

Į mano rezidenciją laiškas ką tik atėjo...

BOLINGBROKAS *taip pat*

Žinau...

MARKIZAS *taip pat*

Taigi, viskas tvarkoje?

BOLINGBROKAS *taip pat*

Dabar kur kas geriau... tačiau netrukus, aš tikiuosi...

MARKIZAS *taip pat*

Karalienės politikoje įvyko koks nors didelis pokytis?..

BOLINGBROKAS *taip pat*

Tai priklausys nuo...

MARKIZAS *taip pat*

Nuo parlamento ar ministrų?

BOLINGBROKAS *taip pat*

Ne, nuo itin lengvabūdžio ir... trapios sąjungininko.

(Į scenos vidurį įnešamas žaidimo stalas, pastatomas vienas kėdės ir dvi kėdės)

HERCOGIENĖ *stovinti iš kitos karalienės pusės*

Kuriuos asmenis Jos didenybė malonės išsirinkti savo partneriais?

KARALIENĖ

Kuriuos tik norit Jūs... išrinkite pati...

HERCOGIENĖ

Ledi Aberkombl...

KARALIENĖ

Ne!.. (*Rodydama damą, kuri sėdi šalia jos*) Ledi Albermeil...

LEDI ALBERMEIL

Dėkoju Jūsų didenybei!..

HERCOGIENĖ *į šoną*

Aš taip pat. (*Žiūrėdama į ledi Albermeil*) Ji nebegalės su juo kalbėtis. (*Garsiai*) O trečiasis kas?

KARALIENĖ

Trečiasis? A! bet... (*Pamačiusi link jos einantį markizą de Torsi*) ponas ambasadorius...

(Visuotinis nustebimas, Bolingbrokas apsidžiaugia)

HERCOGIENĖ *tyliai ir priekaištingai – karalienei*

Toks pasirinkimas... tokia privilegija...

KARALIENĖ *taip pat*

Man nesvarbu!

HERCOGIENĖ *taip pat*

Pažiūrėkite, kaip visi sujudo...

KARALIENĖ *taip pat*

Galėjote pati parinkti.

HERCOGIENĖ *taip pat*

Jie pagalvos... jie pamanyš...

KARALIENĖ *taip pat*

Ką tik panorės!..

(Markizas de Torsi, atidavęs skrybėlę vienam iš savo palydos žmonių, pasiūlo ranką karalienei, nusiveda ją prie žaidimo stalo ir atsisėda tarp jos ir ledi Albermeil. Hercogienė nesiliaudama jų stebėjusi nepatenkinta pasitraukia nuo stalo ir nueina į kairę pusę).

BOLINGBROKAS *šalia jos ir tyliai balsu*

Tai taip kilnu iš Jūsų pusės, hercogiene... Jūs viską darote kuo puikiausiai...markizas priimtas į karalienės žaidimą, markizas žaidžia karalienės pusėje – tai net daugiau nei aš prašiau...

HERCOGIENĖ *apmaudžiai*

Ir kur kas daugiau nei būčiau norėjusi aš...

BOLINGBROKAS

Tai nesumažina mano dėkingumo! Juolab, kad markizas – žmogus, sugebėsiantis pasinaudoti tokia malone... jis protingas... Ir žiūrėkite, atrodo, jie visai maloniai šnekučiuojasi... su Jos didenybe.

HERCOGIENĖ

Išties...

(Ji nori žengti žingsnį.)

BOLINGBROKAS *sulaikydamas ją*

Netrukdykite jiems, verčiau jau atidžiai stebėkime ir klausykimės...manau, toji akimirka artėja.

HERCOGIENĖ

Taip... tačiau nei viena šių damų...

KARALIENĖ *žaisdama ir tarsi atsakinėdama markizui*

Jūs esate teišus, pone markize, šioje svetainėje... taip tvanku... *(Susijaudinusi ir kreipdamasi į Mašamą)* Pone Mašamai! *(Mašamas nusilenkia)* malonėkite atnešti man stiklinę vandens!

HERCOGIENĖ *žengdama žingsnį karalienės link šūkteli*

O dangau!

KARALIENĖ

Kas Jums, hercogiene?

HERCOGIENĖ *jširdusi ir stengdamasi susivaldyti*

Kas man... kas man... kaip tai! Jūsų didenybė... ar gali būti...

KARALIENĖ *vis dar sėdėdama atsisuka*

Ką norite pasakyti, dėl ko taip susijaudinot?

HERCOGIENĖ

Ar gali būti, kad karalienė pamiršo...

BOLINGBROKAS ir MARKIZAS *norėdami ją nuraminti*

Ponia hercogiene!..

LEDI ALBERMEIL

Tai nepagarba karalienei.

KARALIENĖ *išdidžiai*

Ką gi?... ką aš pamiršau?

HERCOGIENĖ *sutrikusi ir bandydama nusiraminti*

Teises... etiketą... skirtingų pareigybių prerogatyvas rūmuose... Teisė pateikti Jūsų didenybei....
priklauso jūsų damoms....

KARALIENĖ *nustebusi*

Ir tik dėl to šitiek triukšmo!.. (*Atsisukdama į žaidimo stalą*) Tad, hercogiene, pati paduokite man tą stiklinę...

HERCOGIENĖ *apstulbusi*

Aš!..

BOLINGBROKAS, *Mašamas tuo metu prineša padėklą prie hercogienės*

Pripažįstu, hercogiene, kad būti priverstai pačiai paduoti... čia, visų akivaizdoje...tai dar
pikantiškiau.

HERCOGIENĖ *vos tvardydamosi paima padėklą, kurį jai duoda Mašamas*

Ak!..

KARALIENĖ

Na tai, ponias... ar negirdėjot, ką sakiau? Ta teisė, kurios taip atkakliai reikalavote...

(Hercogienė iš pykčio drebančia ranka tiesia jai stiklinę vandens, šioji nuslysta nuo padėklo ir
nukrenta karalienei ant suknelės.)

KARALIENĖ *ūmiai stodamosi*

Ak! kokia Jūs nerangi...

(Visi atsistoja, Abigailė ateina į dešinę šalia karalienės)

HERCOGIENĖ

Karalienė su manimi taip kalba pirmą kartą.

KARALIENĖ *apmaudžiai*

Tai tik įrodo mano atlaidumą!

HERCOGIENĖ *taip pat*

Po viso gero, ką esu dėl jos padarius.

KARALIENĖ *taip pat*

Ir ką prikaišiojant seniai jau pavargau klausytis.

HERCOGIENĖ

Per prievartą to nebruku Jūsų didenybei ir jei tai vargina... aš atsistatydinu...

KARALIENĖ

Jūsų pageidavimas patenkintas.

HERCOGIENĖ *į šoną*

O dangau!

KARALIENĖ

Ilgiau jūsų nelaikysiu... Milordai ir mano ponios, galite pasišalinti.

BOLINGBROKAS *tyliai – hercogienei*

Hercogiene, turit nusileisti!..

HERCOGIENĖ *į šoną, piktai*

Niekada!.. O Mašamas... o tas pasimatymas...ne, jis niekad neįvyks! (*Garsiai – karalienei*) Tik vieną žodį, ponია!.. Palikdama Jūsų didenybės rūmų valdytojos vietą... turiu atsiskaityti už paskutinius pavedimus, kuriuos gavau...

BOLINGBROKAS *į šoną*

Ko ji siekia?

HERCOGIENĖ *rodydama į Bolingbroką*

Milordui ir jo kolegoms iš opozicijos pasiskundus, įsakėte man surasti lordo Ričardo Bolingbroko priešininką...

BOLINGBROKAS *į šoną*

O dangau!

HERCOGIENĖ *Bolingbrokui*

Dabar Jūs už tai atsakote, nes jį įduodu Jums. Prašau suimkite ir kuo greičiau poną Mašamą, jis čia!

KARALIENĖ *skausmingasi*

Mašamas!.. ir tai tiesa!

MAŠAMAS *nuleisdamas galvą*

Taip, ponai...

HERCOGIENĖ *grožėdamasi karalienės skausmu ir tyliai – Bolingbrokui*

Už mane atkeršyta!

BOLINGBROKAS *taip pat, džiugiai*

Bet mes laimėjom!

HERCOGIENĖ *išdidžiai*

Dar ne, ponai!

(Karalienei mostelėjus Bolingbrokas priima špagą, kurią jam įteikia Mašamas. Karalienė, atsirėmusi į Abigailę, nueina į savo apartamentus, hercogienė išeina pro galines duris).

KETVIRTO VEIKSMO PABAIGA

V VEIKSMAS

Scenoje vaizduojamas karalienės miegamasis. Galinėje sienoje dvejios durys. Kairėje pusėje yra langas su balkonu. Dešinėje – durys į mažuosius karalienės apartamentus. Kairėje stovi stalas ir sofa.

BOLINGBROKAS įeina pro galines kairiąsias duris

Po posėdžio parlamente „karalienės“ buduare – taip rašė Abigailė! Štai aš ir čia! Man atsivėrė visos durys!.. Ar pati karalienė... ar mano mieloji sąjungininkė nori su manimi pasikalbėti?.. Nesvarbu... Hercogienė ir karalienė siunta viena ant kitos – sumaniai paruoštas sprogimas įvyko... taip ir turėjo atsitikti. Šios dvi garbingos damos taip seniai viena kitos nekenčia, kad tik ir laukė progos tai pasakyti... O žinant pasipūtusį ir ūmų hercogienės būdą... net nedvejojau, kad pirmoji jos reakcija... Tačiau tikėjausi geriau!.. maniau, kad viso dvaro akyse, ji prikiš karalienei ir tą slaptą meilės ryšį... ir tą pasimatymą... Ji mane nuvylė... laiku sustodama!.. ji susivaldė!.. bet pirmieji smūgiai suduoti... Hercogienė nemalonėje, vigai įpykę, įstatymas atmetas. Visuotinis perversmas... Gerai aš ir sakiau, kad nuo šios stiklinės vandens priklausys valstybės likimas... (*Susimąstęs*) Taigi... iškart, kai tik tapsiu ministru...

II SCENA

BOLINGBROKAS, ABIGAILĖ įeina pro galines dešiniąsias duris.

ABIGAILĖ

O, milorde! Jūs jau čia!

BOLINGBROKAS

Taip... galvojau apie ministeriją.

ABIGAILĖ

Kokią?

BOLINGBROKAS

Savąją... kai tapsiu ministru... o tai įvyks visai netrukus.

ABIGAILĖ

Priešingai!.. nuo jos mes daug toliau nei kada nors.

BOLINGBROKAS

Ką Jūs sakote?

ABIGAILĖ

Leiskite man viską prisiminti iš eilės... Pirmiausia, kai karalienės buduare... mes su ja dirbome kalbėdamos apie Mašamą... (*Gyvai*). Kuriam niekas negresia... ar ne?

BOLINGBROKAS

Jis įkalintas garbės žodžiu mano namuose, pačiuose gražiausiuose rūmų apartamentuose.

ABIGAILĖ

O po to...

BOLINGBROKAS

Nieko baimintis nereiks, jei mes laimėsime...

ABIGAILĖ *naiviai*

O! Jūs verčiate mane drebėti!

BOLINGBROKAS *gyvai*

Save taip pat!.. Tęskite gi pagaliau!

ABIGAILĖ

Tai štai! Pas karalienę atvyko... miledi... miledi... kilminga dama, toji veidmainė...

BOLINGBROKAS

Ledi Aberkombi?

ABIGAILĖ

Taip, ta pati... su lordais Devonširu ir Valpulu.

BOLINGBROKAS

Hercogienės draugais...

ABIGAILĖ

Jie sakėsi atvykę sava iniciatyva...

BOLINGBROKAS

Taigi, jos atsiųsti.

ABIGAILĖ

Pranešti karalienei, kad nemalonė, į kurią pateko rūmų valdytoja, gali turėti bjauriausių pasekmių... kad vigų partija yra įširdusi... ir kad šio vakaro posėdyje įstatymas dėl Stiuartų bus atmestas.

BOLINGBROKAS

O karalienė, ką ji atsakė?

ABIGAILĖ

Ji nesakė nieko... vis dvejojo... svyravo... dairėsi kieno nors nuomonės ir karts nuo karto žvilgčiojo į mano pusę tarsi prašytų manosios...

BOLINGBROKAS

Kurią reikėjo pasakyti.

ABIGAILĖ

Argi aš ką nors čia išmanau?

BOLINGBROKAS

Argi tai svarbu?... pažiūrėkite į pusę karūnos patarėjų!.. Ir kuo tai baigėsi?

ABIGAILĖ

Karalienė vis dvejojo, kol ledi Aberkombi jai nepakuždėjo...

BOLINGBROKAS

Ir ką ji pakuždėjo?

ABIGAILĖ

Aš nežinau!.. Nors ir visai prie pat stovėjau... išgirdau tik minint... lordą Evendeilą... ir Mašamą!.. (Gyvai) O! dėl šito tai esu tikra!.. Karalienė iki tol šalta ir griežta, švelniai tarė – pamirškim visa tai, tegu jinai ateina! Aš priimsiu ją.

BOLINGBROKAS *piktai*

Hercogienė! Jais į šiuos rūmus, kurie, maniau, jai uždrausti visiems laikams...

ABIGAILĖ

Ir aš, visa susijaudinusi, iš karto puoliau Jums rašyti – ateikite! kad galėčiau pranešti apie tai, kas įvyko ir ką jie sutarė.

BOLINGBROKAS

Kas jie?

ABIGAILĖ

Karalienė ir tie ponai dėl šito susitaikymo.

BOLINGBROKAS *nekantriai*

Na, ką gi?

ABIGAILĖ

Tai va!... jie sutarė, kad hercogienė, kuri vakar atsistatydino iš rūmų valdytojos pareigų, šiandien ateis pas karalienę atiduoti jos mažųjų apartamentų raktą. (*Rodydama į duris dešinėje*). Su tuo raktu ji bet kuriuo metu nepastebėta galėjo įeiti pas karalienę!..

BOLINGBROKAS *nekantriai*

Žinau!

ABIGAILĖ

Karalienė atsisakys jį priimti, tuomet hercogienė norės kristi karalienei į kojas, o šioji ją pakels... ir jos pasibučiuos, įstatymas bus priimtas... o markizas de Torsi šiandien pat...

BOLINGBROKAS

O silpnybė karalienės ir moters!.. ir tuo metu, kai pergalė jau buvo mūsų rankose.

ABIGAILĖ

Atsisveikinkite su ja visiems laikams!

BOLINGBROKAS

Ne... ne, mes su fortūna pernelyg gerai vienas kitą pažįstame, kad šitaip išsiskirtume!.. aš tyčiojaus iš jos taip dažnai, kad kartais ji man atsilygina tuo pačiu... bet ji vis grįžta pas mane!.. Šitas susitaikymas... šis pasimatymas... kada jis bus?

ABIGAILĖ

Po pusės valandos!

BOLINGBROKAS

Būtinai turiu pasikalbėt su karaliene!..

ABIGAILĖ

Ji užsidarius su ministrais, kurie ką tik atvyko... Dėl to mane ir atleido.

BOLINGBROKAS *taukšteldamas sau į kaktą*

Dieve mano!.. Dieve mano, ką daryti?.. Ir vis dėlto būtinai turiu ją pamatyti, sužinoti kodėl taip staiga užgeso ši mano kurstyta neapykanta, kurią bet kokia kaina aš vėl uždegsiu! Bet tam teliko vos pusė valandos!..

ABIGAILĖ *rodydama jam į galines duris kairėje, kurios atsidaro*

Kokia laimė!.. tai karalienė!

BOLINGBROKAS *atsidusdamas*

Žinojau, kad tarp mūsų su fortūna galutinis žodis dar neištartas... Palikite mus, Abigaile, palikit mus... Stebėkite, kada ateis hercogienė ir vos ji pasirodys, iš karto mus įspėkit!..

ABIGAILĖ

Taip, milorde!.. Tesaugo Dievas Jus!..

(Abigailė išeina pro galines dešiniąsias duris)

III SCENA

KARALIENĖ, BOLINGBROKAS

KARALIENĖ *į šoną*

Taip, svarbiausia, kad už šią kainą nusipirkčiau ramybę, tvirtai nusprendžiau!.. (*Pakeldama akis ir linksmi*) O! tai Jūs, Bolingbrookai! džiaugiuosi Jus matydama! Ką tik baigėsi pati nuobodžiausia mano diena...

BOLINGBROKAS *šypsodamasis ir pašaipiai*

Ką tik sužinojau apie naują karalienės bruožą – gailestingumą!.. kaip didžiadvasiška iš jos pusės pamiršti vakarykštį incidentą.

KARALIENĖ

Pamiršti, sakot Jūs?.. apsaugok dieve! bet kokia kaina!... visi man tik apie jį ir kalba ir jei žinotumėt... viską, kas nuo vakar įvyko... dėl tos nelaimingos stiklinės vandens, viską, ką turėjau išklausyti... Man nuo to pakriko nervai... todėl nenoriu apie tai daugiau kalbėti.

BOLINGBROKAS

Ir jus sutaikys?..

KARALIENĖ

Nepaisant mano noro... bet juk reikėjo baigti visa tai... o Jūs, vertinantis taiką... Jūs nenustebsite dėl to, ką paaukojau, kad gaučiau ją... Be to, toji vargšė hercogienė. (*Nustebęs Bolingbrokas mosteli*) Dieve mano... aš neginu jos... teapsaugo mane dangus! Bet kartais ją taip neteisingai kaltina... Jūs – pats pirmasis! (*Išsiblaškiusi*). Aš nekalbu apie paskutines subsidijas ir Bušeno paėmimą... neturėjau laiko to patikrinti... (*Rimtai*) Bet mažasis Mašamas... ką man sakėte apie jį!..

BOLINGBROKAS

Na ir?..

KARALIENĖ *šypsodamasi ir patenkinta*

Tai klaida!

BOLINGBROKAS *j šoną*

A! štai kas!

KARALIENĖ

Hercogienė visiškai juo nesidomi, netgi priešingai.

BOLINGBROKAS

Jūs manote?

KARALIENĖ *šypsodamasi*

Taip galvoti turiu puikią priežastį, man pateikė akivaizdžius įrodymus, bet apie juos negalima kalbėti!.. ji puikiai sueina su lordu Evendeilu!

BOLINGBROKAS *šypsodamasis*

Ir tai Jūsų didenybė vadina priežastimi!..

KARALIENĖ *griežtu balsu*

Be jokios abejonės... (*Juokdamasi*) Be to, pats pagalvokite... pasvarstykite, Bolingbrokai, ta vargšė hercogienė, kurią aš taip pat kaltinau... nežinau, kaip anksčiau nesusiprotėjau... jei ji mylėtų Mašamą, argi vakar būtų jį įdavusi visam dvarui girdint ir atidavusi Jums suimti?

BOLINGBROKAS *pusbalsiu*

O jei tada ji pasidavė pykčiui ir pavydui... dėl ko dabar gailisi.

KARALIENĖ

Ką norit pasakyti?

BOLINGBROKAS *juokdamasis ir vis dar pusbalsiu*

Hercogienė įtarė... ar manėsi atspėjus...kad vakar vakare Mašamas turėjo paslaptingą pasimatymą...

KARALIENĖ *į šoną*

O dangau!

BOLINGBROKAS

Su kuo?.. nežino niekas... net abejotina, ar tai tiesa... bet jei Jūsų didenybė pageidautų... aš sužinosiu... aš išsiaiškinsiu...

KARALIENĖ *gyvai*

Ne... ne... neverta...

BOLINGBROKAS

Mes tik žinome, kad vakar iš karto po žaidimų pas Jūsų didenybę hercogienė savo namuose planavo pasimatymą su Mašamu.

KARALIENĖ

Pasimatymą?

BOLINGBROKAS *gyvai*

Taip, ponია!

KARALIENĖ *piktai*

Vakar!.. su juo!.. jie buvo susitarę... jie buvo susimokę?

BOLINGBROKAS *gyvai ir šiltai*

Pati pagalvokite apie jos neviltį ir sielvartą, kai apmaudo akimirką ji atsisakė rūmų valdytojos vietos! Netekusi valdžios ir įtakos ji nebegali ginti Mašamo, kuris tapo mano kaliniu; netekusi savo ryšių rūmuose ir galimybės į juos patekti bet kuriuo metu, ji nebegali, kaip anksčiau, Jums po pat nosim su juo matytis be jokio pavojaus ar įtarimų... štai kodėl ji šitaip trokšta susitaikyti ir to prašo Jūsų, štai kodėl vos tik įžengusi čionai... į rūmus...

KARALIENĖ *į šoną*

Niekada!

IV SCENA

BOLINGBROKAS, KARALIENĖ, ABIGAILĖ *įbėga pro galines dešiniąsias duris*

ABIGAILĖ *susijaudinusi pribėga prie Bolingbroko*

Milorde...milorde...

KARALIENĖ *piktai*

Ko reikia?

ABIGAILĖ

Atėjau pranešti, kad mačiau į rūmų kiemą įvažiuojant ponios hercogienės karietą!

KARALIENĖ

Hercogienė!.. *(Išeidama į scenos vidurį)* O! Ir iš kur toji ponia turi šitiek įžūlumo, kad drįsta pas mane atvykti?

ABIGAILĖ

Ji norėjo... atsiprašyti Jūsų didenybės dėl vakarykščio incidento...

KARALIENĖ

Už tą atleisti negaliu... Galiu atleisti asmeninius įžeidimus, bet niekada tų, kurie nukreipti prieš

karūnos orumą... o vakar išpuikėlė hercogienė tyčiomis ketino įžeisti savo valdovę ir ją užgauti.

BOLINGBROKAS

Ketinimas – akivaizdus!

TOMPSONAS *pasirodydamas galinėse duryse*

Priėmimo salėje miledi Marlboro hercogienė laukia Jos didenybės įsakymų.

KARALIENĖ

Abigaile, nueikite jų perduoti. Pasakykite, kad mes negalime jos priimti, kad mes jau paskyrėme žmogų į tas pareigas, kurias ji užėmė!.. kad rytoj pat ji atsiųstų mums savo rūmų valdytojos įgaliojimus, o svarbiausia – raktus nuo mūsų apartamentų, į kuriuos įžengti nuo šiol jai draudžiama, kaip ir būti mūsų draugijoje... Eikite...

ABIGAILĖ *apstulbusi*

Kaip? ar gali būti...

BOLINGBROKAS *šaltai*

Eikite greičiau, panele Abigaile, vykdykite karalienės nurodymus.

ABIGAILĖ

Taip, milorde... (*į šoną*) Ak! šitas Bolingbrokas tikras velnias!..

(Abigailė išeina pro galines duris kairėje.)

V SCENA

BOLINGBROKAS, KARALIENĖ

Bolingbrokas *eidamas karalienės link, kuri krenta į krėslą, stovintį žiūrovams iš dešinės*

Puiku, mano valdove, išties nuostabu!

KARALIENĖ *egzaltuotai ir tarsį didžiuodamasi savo drąsa*

Ar ne tiesa! Jie manė, kad esu silpna, o aš tokia visai nesu!

BOLINGBROKAS

Mes puikiai matom tai!

KARALIENĖ *piktai*

Užteks naudotis mano kantrumu!

BOLINGBROKAS

Buvo tiesiog nebeįmanoma taikstyti...

KARALIENĖ

Ir tai nebegalėjo tęstis...

BOLINGBROKAS *gyvai*

Tą mes seniai jau sakėme!.. Tik tarkit žodį!.. mano draugai ir aš, mes pasiruošę vykdyti Jūsų įsakymus!

KARALIENĖ *stodamasi*

Mano įsakymai... tikrai!.. juos duosiu Jums! Ir būtent Jums, Bolingbrokai, nes Jumis pasitikiu... Bet sakykit man... O Mašamas?..

BOLINGBROKAS

Vis dar mano kalins – šiuo reikalu pasirūpinsiu vos tik bus suformuota nauja ministerija, bendruomenių rūmai paleisti, o Marlboro hercogas atšauktas!

KARALIENĖ *sunerimusi*

Gerai!.. aš įsakysiu jį atiduoti teismui.

BOLINGBROKAS *gyvai*

Maršalą?

KARALIENĖ

O ne!.. Mašamą!..

BOLINGBROKAS *į šoną*

Vis tas Mašamas!..

KARALIENĖ *taip pat*

O jo bausmė... nes noriu, kad jis būtų nubaustas... pasmerktas... aš trokštu to !

BOLINGBROKAS *į šoną*

O dangau!

KARALIENĖ

Dėl jo netekote mylimo giminaičio... be to, tai įsiutins hercogienę!

BOLINGBROKAS *gyvai*

Priešingai... ji tik apsidžiaugs tuo!.. jie susipykę... mirtinai!

KARALIENĖ, *kurios pyktis staiga dingsta*

A!.. (*švelnesniu balsu*) Jūs to nesakėt man!

BOLINGBROKAS *pusbalsiu ir juokdamasis*

Ji rado neginčijamų įrodymų, kad Mašamas jos nemyli, kad niekada jos nemylėjo... kad jisai myli kitą!

KARALIENĖ *pagyvėjusi*

Ar esate tuo tikras?.. kas Jums tai sakė?

BOLINGBROKAS *taip pat*

Mano jaunasis kalinys!.. jis pats man tai prisipažino! paslaptinga mylimoji... kažkuri dvariškė, kurią jis dievina slapčia, jai to nežinant... daugiau iškvosti negalėjau.

KARALIENĖ *nustebusi*

O! tada visai kas kita... (*Susitvardydama*) norėjau pasakyti, įdomu... (*Juokdamasi*) mums reiktų tai aptarti.

BOLINGBROKAS

Taip, poniai!.. (*Gyvai*) Dar šįvakar Jūsų didenybė gaus sąrašą mano naujų kolegų – su jais seniausiai sutarta... Įsakymas paleisti...

KARALIENĖ

Pritariu viskam!

BOLINGBROKAS *taip pat*

Ir kai tik Jūsų didenybė teiksis pasirašyti...

KARALIENĖ

Be jokios abejonės!.. Tačiau ar nebūtų apdairu apklausti Mašamą? Bent išsiaiškintume ir sužlugdytume hercogienės planus.

BOLINGBROKAS

Tikrai taip... bet svarbu tai padaryti paslapčia, kad niekas to nesužinotų!

KARALIENĖ

Kodėl?

BOLINGBROKAS

Už jį juk aš atsakau!.. negaliu jam leist bendrauti su niekuo, o ypač su dvaro žmonėmis... tačiau šįvakar... kai visi jau bus išėję... kai nebeliks pavojaus būti pastebėtam...

KARALIENĖ

Dabar suprantu!

BOLINGBROKAS *eidamas per sceną ir artėdamas prie galinių durų*

Aš paleisiu savo kalinį, kad galėtume jį apklausti... arba tiksliau, kad karalienė malonėtų, nes aš pats tam laiko neturėsiu...

KARALIENĖ *džiugiai*

Puiku!.. puiku!..

(Tą akimirką hercogienė praveria duris dešinėje.)

HERCOGIENĖ *pastebėjusi Bolingbroką*

Dieve! Bolingbrokas!..

(Ji staigiai uždaro duris)

KARALIENĖ *suklūsta išgirdusi tą triukšmą*

Tylos!

BOLINGBROKAS

Kas atsitiko?

KARALIENĖ *rodydama kabinetą dešinėje*

Nieko... Man pasigirdo iš šios pusės... (*Linksmi sugrįždama prie jo*) Ne, nieko... Iki šio vakaro! Iki greito!

BOLINGBROKAS *nutoldamas*

Mašamas bus čia... prieš vienuoliką...

(Bolingbrokas išeina pro galines kairiąsias duris)

VI SCENA

KARALIENĖ *ji palydėjusi grįžta į scenos vidurį pamato ABIGAILĘ, kuri įeina pro galines dešiniąsias duris.*

KARALIENĖ *eidama atsisėsti ant sofos kairėje*

O! tu čia, mieloji! Puiku!.. o hercogienė?

ABIGAILĖ

Ak! jei tik Jūs žinotumėt!

KARALIENĖ, *atsisėsdama*

Eikš čia, sėski prie manęs!... (*Abigailei, kuri nesiryžta sėsti šalia karalienės*) Eikš gi!... Ką ji pasakė?

ABIGAILĖ

Nieko!.. bet pyktis ir puikybė perkreipė jos veidą!..

KARALIENĖ *šypsodamasi*

Tuo patikėti nesunku! nes žinia, kurią jai perdavei, ir atskleidė iš karto, kas bus toji, kuri pakeis ją.

ABIGAILĖ *nustebusi*

Ką Jūs sakote?

KARALIENĖ

Taip, Abigaile, taip, nuo šiol man būsi viskas... ir mano patikėtinė, ir draugė. O! taip ir bus! nes nuo šiandienos aš įsakinėju, aš valdau!.. Pabaiki pasakojimą savo... Taigi, manai, kad hercogienė įsiuto?

ABIGAILĖ

Esu tikra tuo! nes leisdamasi didžiaisiais laiptais ji sakė Norfolko hercogienei, į kurią rėmėsi, (Tai girdėjo panelė Prais, o panelė Prais yra mergina, kuria galima pasitikėti), ji pasakė: „kadangi aš viską praradau, nuplėšiu karalienei garbę!..“

KARALIENĖ

O dangau!..

ABIGAILĖ

O paskui ji dar pridūrė: „mane pasiekė svarbios naujienos, jomis ir pasinaudosiu...“ Tačiau jos nutolo ir panelė Prais daugiau nieko neišgirdo!

KARALIENĖ

Apie kokias naujienas ji kalbėjo?

ABIGAILĖ

Apie svarbias naujienas!

KARALIENĖ

Kurias ji ką tik sužinojo!..

ABIGAILĖ

Galbūt politines naujienas...

KARALIENĖ

O gal apie tą susitikimą, kurį mes buvom suplanavusios vakar vakarui?

ABIGAILĖ

O kas čia blogo?

KARALIENĖ

Ničnieko!.. nes jeigu vakar aš norėjau tavo akivaizdoje apklausti Mašamą... tai dėl svarbaus ir rimto reikalo... norėjau išsiaiškinti, ar aš buvau klaidinama... sužinoti galų gale teisybę!

ABIGAILĖ

O tai juk leidžiama, ypač karalienei!

KARALIENĖ

Tu manai?

ABIGAILĖ

Tai netgi pareiga!.. (*Gyvai*) be to, ką gi hercogienė galėtų padaryti?.. Jūs su juo nesusitikote... (*Į šoną*) ir dėkui dievui!.. (*Patenkinta*) O dabar, kai jis įkalintas... tai neįmanoma!

KARALIENĖ *sutrikusi*

O jeigu būtų įmanoma?

ABIGAILĖ *pasibaisėjusi*

Ką turite omenyje?

KARALIENĖ *džiugiai*

Tu nežinotai, Abigaile, kad jis ateis, aš laikiu jo!

ABIGAILĖ *gyvai*

Jūs, ponias?

KARALIENĖ *imdama ją už rankos*

Kas gi tau?

ABIGAILĖ *susigraudinusi*

Visa drebu!.. tikrai bijau.

KARALIENĖ *su dėkingumu ir stodamasi*

Dėl manęs!.. Būk rami!.. jokio pavojaus...

ABIGAILĖ

O jeigu hercogienė sužinotų, kad jis rūmuose... Jūsų apartamentuose!.. taip vėlai!.. Ne, ne Jūsų didenybė veltui to tikisi... Mašamą patikėta saugot Bolingbrokui, kuris negali išleisti jo laisvėn, pats nepatekdamas į pavojų!.. tai neįmanoma...

KARALIENĖ *rodydama jai galines kairiąsias duris, kurios kaip tik atsiveria*

Nutilki!.. štai ir jis!

ABIGAILĖ *norėdama bėgti pas Mašamą*

O dangau!..

KARALIENĖ *ją sulaikydama*

Nepalik manęs!

ABIGAILĖ *pavydžiai*

O! ne, ponია!.. tikrai, ne!..

VII SCENA

MAŠAMAS, KARALIENĖ, ABIGAILĖ

(Mašamas lėtai įeina, pagarbiai nusilenkia karalienei, kuri jaudindamasi ir nieko nesakydama pamoja jam, kad šis prisiartintų.)

KARALIENĖ *tyliai Abigailei*

Uždaryk duris!.. ir sugrįžk!..

(Abigailė nueina uždaryti kabineto durų – tai dešinėsios galinės – ir sugrįžusi atsistoja prie karalienės.)

MAŠAMAS

Lordas Bolingbrokas manęs prašė perduoti Jūsų didenybei šiuos dokumentus, kuriuos galėjo, pasak jo paties, patikėti tik man ir kurie yra ypatingos svarbos!..

KARALIENĖ *geraširdiškai ir paimdama dokumentus*

Puiku, dėkoju Jums!

MAŠAMAS

Turiu parnešti juos atgal su Jūsų didenybės parašais.

KARALIENĖ

Tiesa!.. buvau pamiršus!.. (*Ji prieina prie stalo kairėje ir atsisėda. Žiūrėdama į dokumentus*) Ak! dieve mano! jų šitiek daug!

(Ji nusimauna pirštinaites, paima plunksną ir skubiai, neskaitydama pasirašo įvairius įsakus. - Tuo metu Mašamas prisiartina prie Abigailės, kuri stovi kitoje pusėje, pačiame dešiniame pakraštyje).

MAŠAMAS

O! dieve mano! Panele Abigaile, Jūs staiga taip išblyškot!

ABIGAILĖ *pusbalsiu susijaudinusi*

Paklausykite manęs, Arturai... aš gavau hercogienės pareigas... jos galią!

MAŠAMAS *džiugiai*

Ar gali būti?

ABIGAILĖ *taip pat*

Karalienės palankumą! bet esu pasiryžusi atstumti visas šias malones... atsisakyti jų...

MAŠAMAS *nustebęs*

Dėl ko?..

ABIGAILĖ

Dėl Jūsų!.. O jeigu Jus aplankytų didžiulė sėkmė, ar padarytumėt tą patį dėl manęs?

MAŠAMAS *gyvai*

Jūs to dar klausiate?

ABIGAILĖ *drebedama*

Tai štai! Arturai, Jus įsimylėjo kilminga dama... pirmoji šios karalystės dama.

MAŠAMAS

Ką Jūs sakote?

ABIGAILĖ

Tylos!.. (*Rodydama jam karalienę, kuri baigė pasirašinėti ir artėja prie jų*). Į Jus kreipiasi karalienė!

KARALIENĖ

Štai įsakai, kuriuos Bolingbrokas perdavė mums pasirašyti...

MAŠAMAS

Dėkoju Jūsų didenybei, pranešiu milordui, kad jis ministras!

KARALIENĖ

Tai taip kilnu iš Jūsų pusės, nes pirmas dalykas, kurio jis, be jokios abejonės, imsis – tai atiduoti teisingumui savo pusbrolio Ričardo Bolingbroko priešininką.

MAŠAMAS

Aš nieko nebijau!.. jis žino, kaip įvyko toji dvikova!

KARALIENĖ

Be to, Jus palaiko įtakingi globėjai... pirmiausia mes, taip pat ir hercogienė!.. *(Ji eina atsisėsti ant sofos žiūrovams iš kairės. Mašamas stovi priešais ją, o Abigailė – už sofos, į kurią remiasi žiūrėdama į Mašamą.)* Mane užtikrino, Mašamai – bet Jūs tai neigsite, nes esate be galo diskretiškas – mane užtikrino, kad Jūs ją mylite...

MAŠAMAS

Aš, ponias... Tikrai ne!

KARALIENĖ

Ir kodėl turėtumėt to gintis? Hercogienė labai graži, labai miela, o jos užimama padėtis...

MAŠAMAS

Ak! argi svarbu padėtis ir įtaka... kai myli, apie tai galvoji mažiausiai... *(Žiūrėdamas į Abigailę, kuri stovi už karalienės).* Be to, aš myliu kitą!..

(Abigailė iš siaubo mosteli)

KARALIENĖ *nuleisdama akis*

Ak! tai visai kas kita...Ir toji, kurią Jūs mylite yra tokia graži!

MAŠAMAS *su meile ir žiūrėdamas į Abigailę*

Labiau nei galėčiau Jums pasakyti...*(Susitvardydamas)* Norėjau pasakyti, kad ją myliu... kad esu laimingas, didžiuojuosi šia meile ir galit mane bausti, ponias, už tai, kad net čia, Jūsų akivaizdoje, drįstu tai prisipažinti...

KARALIENĖ *ūmiai stodamasi*

Nutilkite!.. ar girdit?..

ABIGAILĖ *rodydama kabineto dešinėje duris*

Kažkas beldžiasi į šias duris!

MAŠAMAS *rodydamas galines duris*

Ir į šitas!

ABIGAILĖ

Ir kaip triukšminga ten!.. apartamentuose vis daugiau žmonių.

KARALIENĖ

Kur dabar dėtis?.. (*Į šoną su siaubu*) Ta hercogienės frazė!.. (*Garsiai*) Ir jei jį čia aptiks...

ABIGAILĖ

Greičiau, į šį balkoną...

(Mašamas puola į balkoną kairėje, Abigailė uždaro langą)

KARALIENĖ

Puiku!.. eik, atidaryk jiems.

ABIGAILĖ

Taip, ponias... o Jūs išlikite rami... ir šaltakraujiška.

KARALIENĖ

Ak, aš tuojau mirsiu!..

VIII SCENA

TIE PATYS. ABIGAILĖ eina atidaryti galinių durų. Pasirodo MARLBORO HERCOGIENĖ ir būrys DVARO DIDIKŲ. Po jų įeina BOLINGBROKAS. ABIGAILĖ eina atidaryti durų dešinėje, pro kurias įeina būrys FREILINŲ.

KARALIENĖ

Kas drįsta taip vėlai... į mano apartamentus... Dangau!... tai hercogienė...(HERCOGIENĖ,

KARALIENĖ, ABIGAILĖ, BOLINGBROKAS) Koks įžūlumas!

HERCOGIENĖ *žvalgydamasi po apartamentus*

Jūsų didenybė man atleis, nes turiu svarbių naujienų,... nuo jų priklauso valstybės ateitis!

KARALIENĖ *nekantriai*

Kokių naujienų?

HERCOGIENĖ *toliau tyrinėdama apartamentus*

Apie jas jau kalba ir... dėl jų nerimsta visas miestas (*J šonq, žiūrėdama į balkoną*) Jis gali būt tik ten... (*Garsiai*) Lordas Marlboro man ką tik pranešė, kad ties Denanu Prancūzijos kariuomenė ką tik užpuolė princą Eugenijų ir išplėšė pergalę.

BOLINGBROKAS *šaltai*

Tai tiesa!

HERCOGIENĖ *metasi prie lango, Abigailė žengia kelis žingsnius, norėdama ją sulaikyti ir taip atsiduria tarp karalienės ir hercogienės.*

Paklausykite!.. ar girdite įširdusios tautos riksmus?..

BOLINGBROKAS

Reikalaujančius taikos!..

HERCOGIENĖ *atidaro langą ir surinka*

O!.. ponas Mašamas!.. karalienės apartamentuose!..

KARALIENĖ *j šonq ir žiūrėdama j iš balkono išeinantį Mašamą*

Man galas!.. (Mašamas, kuris išėjo iš balkono kairėje. Hercogienė. Abigailė. Karalienė. Bolingbrokas. Scenos gilumoje dvaro damos ir didikai.)

ABIGAILĖ *tyliai – karalienei*

Ne!.. tikiuosi!.. (*Krisdama jai į kojas*) Maldauju, poniai!.. maldauju!..tai aš slapčiom nuo Jūsų!.. jį priėmiau šią naktį...

HERCOGIENĖ *piktai*

Koks įžūlumas!.. Jūs drįstat tvirtinti...

ABIGAILĖ *nuleisdama akis*

Tiesą!

MAŠAMAS *lenkdamasis*

Te karalienė baudžia mus abu!

KARALIENĖ *tyliai – Bolingbrokui*

Bolingbrokai, gelbėkite mus!

BOLINGBROKAS *žengia kelis žingsnius dvaro didikų link, kurie stovi scenos gilumoje ir atsiduria scenos viduryje*

Leiskite man!.. turiu kai ką jums pasakyti...

HERCOGIENĖ *kreipdamasi į Bolingbroką*

O aš...drįstu paklausti milordo, kaip kalinys, kurį jam patikėta saugot, atsidūrė laisvėje ir dėl kokių priežasčių?

BOLINGBROKAS *atsisukdamas į susirinkusiuosius*

Priežasčių, dėl kurių kiekvienas mūsų – ne tik aš – būtų nusileidęs, milordai! Ponas Mašamas manęs paprašė, davęs žodį ir laidavęs sava garbe, leidimo atsisveikinti su Abigaile Čerčil! savo žmona...

KARALIENĖ ir HERCOGIENĖ *sušunka*

O dangau!..

KARALIENĖ *neramiai*

Ponai!.. ponai!.. (*Duodama jiems ženklą pasitraukti*). Vieną minutėlę... prašau jūsų!..

(Visi atsitraukia per kelis žingsnius. Karalienė su Bolingbroku lieka vieni scenos priekyje)

KARALIENĖ *pusbalsiu*

Ak! ką Jūs padarėt?..

BOLINGBROKAS *taip pat*

Jūs prašėte Jus gelbėt... (*Karalienei negalinčiai nuslėpti susijaudinimo*). Nagi, mano valdove... be to,

ar buvo galima nuplėšti garbę tai jaunai mergaitei, kuri ką tik pasiaukojo dėl Jūsų didenybės?

KARALIENĖ *drąsiai ir tarsi būtų tvirtai apsisprendusi*

Ne!.. (*Pusbalsiu*) Liepkite jiems prisiartinti.

(Bolingbrokas pamoja, Abigailė ir Mašamas, kurie stovėjo nuošalyje, drovėdamiesi prisiartina)
(Hercogienė scenos gilumoje. Bolingbrokas. Mašamas. Abigailė. Karalienė)

KARALIENĖ *susijaudinusi, tyliai Abigailei*

Abigaile... tai, ką Jūs ką tik girdėjote... taip ir turi likti... neneikit to...dar vienas Jūsų pasiaukojimo įrodymas... ir mano dėkingumas... mano draugystė Jums bus užtikrinta visiems laikams...

ABIGAILĖ *patikliai*

Ak, ponია!.. jei tik žinotumėt...

BOLINGBROKAS *pertraukdamas ją*

Tylos!.. (*Jis pamoja Mašamui, kuris savo ruožtu prisiartina prie karalienės*) (Hercogienė scenos gilumoje. Bolingbrokas. Mašamas. Karalienė. Abigailė, kuri užėjo už karalienės ir atsistojo jai iš kairės dešiniausioje scenos pusėje).

KARALIENĖ

O Jūs, Mašamai...

BOLINGBROKAS *tyliai Mašamui*

Nesutikit!

KARALIENĖ

Žinau, kad galbūt kitokios mintys... bet vardan jausmų, kuriuos jai puoselėjate... jūsų karalienė prašo...

MAŠAMAS

Aš, ponია...

KARALIENĖ

Ji Jums įsako!..

(Abu nusilenkia ir pasitraukia dešinėn scenos pusėn.)

KARALIENĖ, *kreipdamasi į dvaro žmones atsistoja scenos viduryje*

Ponai ir milordai, tos svarbios naujienos, kurias pranešė ponia hercogienė, skubina imtis jau seniai planuotų veiksmų. Mano naujieji ministrai – Oksfordo grafas seras Harli ir lordas Bolingbrokas jau rytoj pristatys mūsų planus. Mes atšaukiame milordą Marlboro hercogą, kurio talentas ir paslaugos nuo šiol bus nebereikalingi, nes garbingai siekiame taikos ir savo įgaliotuosius pasiuntinius Utrechte įpareigojame pradėti derybas su Prancūzija.

BOLINGBROKAS, *stovintis tarp Mašamo ir Abigailės, tyliai Abigailei*

Na štai! Abigaile... argi mano sistema neveiksminga? Lordas Marlboro nuverstas... Europoje taika...

MAŠAMAS *atiduodamas jam dokumentus, kuriuos pasirašė karalienė*

O Bolingbrokas – ministras!...

BOLINGBROKAS

Ir visa tai – dėl vienos stiklinės vandens!